

UNITÁRIUS ÉLET

Kéthavonta megjelenő folyóirat • 2012. szeptember–október • 65. évfolyam 5. szám

Őszi hála • Gondolatok a második világtalálkozó után
Egészség és fejlődés az európai unitárius közösségekben • „Ott lesz az én nevem” –
Megújult a hódmezővásárhelyi unitárius templom • Északkelet-Magyarországon élő
unitárius hívek találkozója Tiszaújvárosban • Szeptember harmincadika Pestszentlőrincen
Megújuló egyházzenei élet a Nagy Ignác utcában

KEDVES OLVASÓINK!

A 20. századi diktatúrák által szétszakított Magyar Unitárius Egyház újraegyesítési folyamatának jelentős eseménye zajlott október 27-én, Budapesten. A Magyarországi Egyházkerület tartotta tisztújító közgyűlését, amelyen Kászoni-Kövendi Józsefet, a Budapesti Unitárius Egyházközség lelkészét választották püspöki helynökké. Az egyházkerület jegyzője Dr. Szent-Iványi Ilona pestszentlőrinci lelkész, közügyigazgatója pedig Máté Ernő 36 esztendősen pécsi lelkész lett, ami bizonyos mértékű nemzedékváltást is jelez. A közgyűlésen újválasztották Elekes Botond főgondnokot és helyettesét, Dr. Barabássy Sándort, valamint az eddigi magyarországi egyházrész főszámvevőjét, Szekeres Piroskát. Az Egyházkerületi Képviselő Tanács (EKKT) tanácskozásának Nagy Ignác utcai templomos ingatlanunk adott helyet – az az épület, amelyet Elekes Botond főgondnok reménykedő szívvel és a jövőre nézve teljes joggal nevez „Unitárius Sionnak”. A Belváros északi részén, alig néhány száz méterre a Parlament épületétől olyan egyházi központot szeretnénk létrehozni, amely hagyományos hitéleti, egyházszervezési és kulturális tevékenysége mellett – a szabadelvű protestantizmus 444 éves hagyományához híven – nyitott és kíváncsi a nagyvilágra. Olyan spirituális teret, amelyben mindenkor otthonosan érzik magukat az erdélyi és magyarországi unitáriusok, de nyugat-európai és tengerentúli hittestvéreink, sőt a más felekezetűek is. Olyan épületet, amely a templom és a gyülekezeti terem mellett új, izgalmas teológiai-kulturális funkciókkal gazdagodik, s ezek által is felhívja a figyelmet az unitárius hitelvekre és eszmerendszerre, egyházunk történelmi és művelődéstörténeti jelentőségére. A következő évek nagy feladata ez, amelyhez jó alapot ad a Nagy Ignác utcai központ tulajdoni helyzetének rendezése (vagyis, hogy teljes egészében visszakerült az Unitárius Egyház tulajdonába), és a most megválasztott egyházi és világi vezetők elszántsága, töretlen hitte.

E lapszámunk „vezérmotívuma” az unitárius, univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozója, ame-

lyet októberben rendeztek Marosvásárhelyen, s amelynek központi témája az egyensúlykeresés volt a változó világban. „Milyen a hitéletem? Segít engem lelki békém megtalálásában, vagy csak egy lehetőség tartozni valahová; vagy még csak az sem, csak egy automatikus pótcselekvés, mert ezt láttam a szüleimtől, vagy, mert ezt látom a barátoktól? Előrevisz a hitéletem vagy visszahúz? Igazán miben is hiszek, és valóban hiszek, vagy csak elhittem magammal, hogy hiszek valamiben?” – tesz fel súlyos kérdéseket írásában a világtalálkozó főszervezője, Nagy Gizella. Lapunk közli Lévai Anikó marosvásárhelyi beszédét is, amelyben optimistán így fogalmaz: „ahol értelmes és jószándékú asszonyok gyűlnek egybe, annak mindig az az első számú eredménye, hogy egymást megerősítik, felbátorodnak a jóra, és megújult erővel térnek haza otthoni közösségeikbe.” Szeretnénk hinni, hogy a székelyföldi találkozó is ilyen hatással volt résztvevőire.

Lapszámunkat Kászoni-Kövendi József egyházi beszéde nyitja, amelyet egyik legszebb, jellegzetesen unitárius ünnepünk, az Őszi Hálaadás alkalmából mondott el, s amelyet a közszolgálati televízió élő közvetítése révén több tízezren láthattak-hallhattak. Az egyházközségeink életét bemutató rovatból ezúttal a hódmezővásárhelyi beszámolót (14-15. oldal) szeretném kiemelni. Százket éve épült unitárius templomunk – mintegy 40 millió forintos beruházás eredményeképpen – gyönyörűen megújult, s a városban hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen a szószéki szolgálatot Bálint-Benczédi Ferenc püspök végezte. Az egykori templomépítő, Kovács József téglagyáros mellett ezzel Kiss Mihály lelkész is beírta nevét az egyházközség történetébe; megkoronázva 1986 óta tartó, áldozatos hódmezővásárhelyi szolgálatát.

Az Unitárius Élet szerzői és szerkesztői most azon dolgoznak, hogy – évközbeleni lemaradásunkat behozva – olvasóink még Karácsony előtt kézbe vehessék lapunk idei utolsó (2012/6.) számát. Abban bízunk, hogy változatos tematikájú teológiai, filozófiai és egyháztörténeti cikkeink, valamint egyházközségi tudósításaink segítenek megtalálni a –marosvásárhelyi találkozó mottójául is szolgáló – belső egyensúlyt a hosszú, sötét téli estéken. Ezzel a reménységgel kívánok minden Jézust követő testvéremnek békeséges adventi készülődést.

Retkes Attila

UNITÁRIUS ÉLET • A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

Megbízott szerkesztők:
Balázs László, Gazdag Árpád,
Kászoni József, Retkes Attila
Tördelőszerkesztő:
Gazdag Árpád

Szerkesztőség címe:
1055 Budapest, Nagy Ignác u. 2-4.
Telefon/fax: 311-2801
unel@unitarius.hu
Index: 25 852

Terjeszti, felelős kiadó:
Magyarországi Unitárius Egyházkerület
HU ISSN 0133-1272

Előfizethető lelkészi hivatalokban
vagy csekken.

Bankszámlaszám:
11713005-20011631
Egyes szám ára: 400 Ft
Évi előfizetési díj: 2400 Ft

Nyomda: Cerberus Kft.
1066 Budapest, Lovag u. 14.
Felelős vezető: Schmidt Gábor

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
A folyóiratban megjelenő írások
nem feltétlenül tükrözik
a szerkesztőség álláspontját.

Következő lapzártá:
2012. december 10.

Szeretettel köszöntelek benneteket Kedves Testvéreim belvárosi templomunkban, akik e szép ünnepre egybegyűltetek! Szeptember utolsó, ötödik vasárnapján érkezett el annak a napja, hogy mi unitárius keresztények, úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentisztelet keretében, hálával boruljunk le Istenünk előtt, megköszönve minden adományát és tökéletes ajándékát.

Keresztény ünnepeink eredetük szerint két nagy csoportra oszthatóak: történelmi és természeti ünnepekre.

Történelmi ünnepeink mindenikéhez valamilyen kiemelkedő keresztény esemény fűződik.

- Ilyen pl. karácsony, amely Jézus születésének eseményét ünnepli.

- Vagy húsvét, amely az örökélet és a lélek hallhatatlanságának ünnepe unitárius hitünk és értelmezésünk szerint.

- Pünkösöd pedig a lélek diadalának és a keresztény egyház megalakulásnak ünnepe.

A felsorolt ünnepek alkalmából mindhárom alkalommal úrvacsorát veszünk; egy falat kenyeret és egy korty bort lelki életünk épülésére és gazdagságára.

Történelmi ünnepeinkről még azt is elmondhatjuk, hogy ezek egyezményes ünnepek, mert ezeket elrendelték, kitervezték, elhatározták, kiépítették, megszervezték. Ezzel ellentétben a természeti ünnepekhez nem kapcsolódik történelmi esemény. Ezeknek megtartását nem rendelték el, nem tervezték meg, nem határozta meg senki. Ezek a vallásos ember őstalajából nőttek ki.

A történelmi ünnepek olyanok, mint a kerti virágok: ezeket mind egy szálig ültették, ápolták, nevelték és gondozták. Ezzel ellentétben a természeti ünnepek olyanok, mint a vadvirágok. Tamási Gás-

Őszi hála

„Élj törvény szerint, törekedj a szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben!”

Mikeás 6,8.

párral fogalmazva: „Vadon nőtt gyöngyvirágok”. Ezek közül az egyik legjellemzőbb az őszi hálaadás ünnepe. Unitárius ünnepeink közül ez a legfiatalabb. Az ősi, patinás történelmi ünnepek mintha nem is tűrnék meg maguk között ezt az ünnepünket.

Nem jut ennek három nap a megünneplésére, mint ahogy igen a történelmi eredetű ünnepeknek. Nem sütnék kalácsot falun az emberek ennek megünneplésére, nem vesznek új ruhát és cipőt ez alkalomból. Nem csinálnak nagy gondot ebből az ünnepből. Amikor hozzávetőleges pontossággal kétszáz évvel ezelőtt kinőtt, megszületett ez az ünnepünk az unitárius nép-lélek talajából, viták támadtak ennek megnevezése körül is.

Egyes vidéken nevezték szent Mihály vasárnapja ünnepének, mert mindig szeptember utolsó vasárnapján tartjuk ez ünnepünket. Emlegették még az új kenyér ünnepeként is. Voltak vidékek, ahol a termés ünnepeként volt ismert az őszi hálaadás napja, de ismerték még a földműves ember ünnepeként is. Szentábrahádi Lombárd Mihály püspökünk idejében megegyezés jött létre, legyen az ünnep neve: őszi hálaadás ünnepe.

A bevezető gondolatokhoz még egy utolsót szeretnék fűzni: az Egyesült Államokban is oly jól ismert Thanksgiving ünnepéhez, amelyet ott egy egész ország ünnepel november 3. csütörtökén, nos ehhez sem történelmi vonatkozásában, sem teológiájában nincs közeli kapcsolata. Csupán a megnevezés az, amely teljesen mértékben megegyezik.

Ezen bevezető gondolatok után, szeretnék részletesen foglalkozni előttem ismertetett őszi hálaadási beszédem textusának, alapgondolatának kibontásával és értelmezésével.

Mi unitáriusok szeretjük hangoztatni, hogy a kereszténységet a legegyszerűbb és legérthetőbb formájában prédikáljuk és gyakoroljuk. Ennek a megfogalmazásnál felmerül két kérdés:

Hogyan foglalhatjuk össze, illetve miképpen határozhatjuk meg a legegyszerűbb formájában a keresztény egyház lényegét, illetve tanítását? Ezen kérdésnek meghatározásánál a legtöbb unitárius a kereszténység lényegét a jézusi kettős parancsolat-

ban fogalmazza meg: „Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elméd-
ből és teljes erődből. És szeresd felebarátodat,
mint magadat.” (Mk 12, 30-31)

Valóban állíthatjuk azt, hogy ez Jézus tanításának ez a lényege, központi gondolata. Egyáltalán nem járunk messze az igazságtól, ha azt gondoljuk, hogy ez a kereszténység legegyszerűbb és legerőteljesebb összefoglalása. Ha arra összpontosítjuk minden erőnket és energiánkat, hogy azt komolyan vegyük, életünk központi értékeként alkalmazzuk, ahelyett hogy helyettes elégtételről, csak a hit általi megigazulásról, közbenjárásról, transzszubsztanciációról, a szentháromságról, eredeti, vagy áteredő bűn fogalmának értelmezéséről beszelnénk, akkor lehet, hogy gyülekezeteink tagjai nagyobb figyelemmel, odaadással és többen hallgatnának minket, lelkészeket.

Az mára már egészen világos, hogy mit értett Jézus a maga idejében a felebarát szeretetén, de a szeretet fogalma az utolsó lassan tovatűnt századunkban – sajnos – olyan értelmezést nyert, nagyon sok alkalommal, amely a szimpátiánál, a rokonszenvnél, az emberbaráti szeretetnél, a filantropiánál többet, tágabb értelmezést nem jelentett. És mára az Isten szeretete is bővebb felvilágosítást igényelne. Mert ez nem csak hitbeli és értelembeli állásfoglalás, hanem jelenti – többek között – Isten akaratának elfogadását, a mindennapi életünkben való cselekedetét.

Őszi hálaadási ünnepünkre készülve sokat gondolkodtam azon, hogy a Szentírásban található-e másik olyan tanítás, amely éppen olyan egyszerűen, célratorően fejezi ki a vallás lényegét, mint a szeretet kettős parancsolata? Végül is arra a következtetésre jutottam, hogy IGEN! És ezt az Ószövetségben Mikeás prófétánál fedeztem fel. A próféta hozzátéve pontosan Jézus előtt 700 évvel élt. Gondolkodásmódja, mondanivalója, kifejezései éppen annyira különböznek Jézus kifejezés- és gondolatvilágától, mint amilyen különbség van ezen a téren ma Jézus és miközöttünk.

Sok minden van az Ótestamentumban, ami nyersnek, zordnak, idegennek, elfogadhatatlannak tűnik a mai ember számára, amit nem tudunk kellőképpen megérteni a korabeli háttér történelmi, hitelvi, nyelvi ismerete nélkül. De kétségtelen tény, hogy találunk benne olyan igazságokat, amelyek annyira világosak, logikusak, következetesek, mint ha a tegnap találták volna fel azokat. És inkább szólnak a 21. sz. emberéhez, mint Jézus előtt hetedik században élt júdeai férfiakhoz és nőkhez.

Ez a tanítás, amelyre utalok, Mikeás könyvében olvasható, aki Ézsaiás – a nagy próféta – kortársa volt, vidéken lakó tanító, aki gyűlölte a nagyváro-

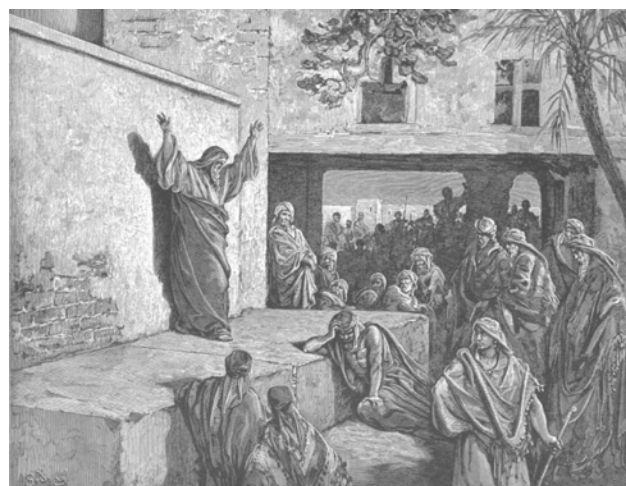
sokat, azoknak erkölcsstelen életét, amiért ezeket sokkal keményebben ostromozta, mint bármelyik előtte szóló prófétatársa. Népe társadalmi és gazdasági életének javulásáért küzdött. Igazságot követelt az egyszerű ember részére. Erőteljes ellenzője volt ugyanakkor minden külsőségesen, formálisan gyakorolt szertartásnak.

Működéséről egy pár oldalnyi feljegyzés maradt ránk a Bibliából, amelyben megtaláljuk az imént idézett bibliai verset is, amely így hangzik: „Ember, megmutatta neked, hogy mi a jó és mit kíván tőled az Úr. Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj a szeretetre és légy aláztos Isteneddel szemben.”

Ez egy olyan figyelmeztetés, amelyet minden bizonnyal minden ember első hallásra vagy olvasásra megért. És azt mindenki ösztönösen is helyesnek ítéli meg. Márcsak azért is, mert minden egészséges gondolkodású ember képes különbséget tenni a jó és a rossz között. Ennek hallatán nem lehet úgy érvelni, hogy a rossz cselekedet tudatlanságból, részvétlenségből vagy hanyagságból és halogatásból származik. Isten a kezdetektől megmutatta az embernek azt, hogy mi a jó, a helyes és az igaz. És azt akarja, hogy mindezt gyakoroljuk és válasszuk azt az életösvényt, amely az általa megjelölt irány felé vezet.

Mikeás a vallás lényegétől idegen szertartások ellen is felemelte szavát. Támadta azt a felfogást, miszerint Isten megelégszik a neki bemutatott, lelket és szívet nélkülöző áldozatokkal. „Mivel menjek elibe az Úrnak? Hajlongjak-e a magasságos Istennek? Égő áldozatokkal menjek elébe, vagy esztendő borjúkkal? Kedvét leli-e az Úr ezernyi kosokban? Vagy tízezer olajpatakokban? Elsőszülöttemet adjam-e vétkemért? Vagy méhemnek gyümölcsét lelkemnek bűnéért?”

Nem! – mondja határozottan. Mindezek az áldozatok értelmetlenek és értéktelenek. És ezek

„Ember, megmondta neked az Úr, hogy mi a jó...”
Mikeás próféta. Fametszet, Gustave Doré (1832-1883)

után következnek a 6. rész 8. versében megfogalmazott igazság, amelyben megvilágosodott gondolatát közli a próféta eképpen:

„Ember, megmondta neked az Úr, hogy mi a jó, és mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj a szeretetre, és légy alázatos Istennel szemben.”

Most, amikor őszi hálaadási ünnepünk alkalmából veletek együtt keresem azt, hogy mi az Istennek leginkább tetsző igazi áldozat, amellyel Isten színe elé járulhatunk, eszembe jut egykori gyülekezetem és az is, hogy mit jelentett a „föld népének” életében a hálaadás ünnepe. Mennyire méltósággal tud ünnepelni az a személy, csoport, nép, akik közel élnek a természethez, vagy éppenséggel benne élnek a természetben. Akik márciustól október végéig a földeken dolgoznak, akik ilyenkor hálaadás napján bőrük színével is azonosulnak a földdel, amelyből mindannyian vétettünk, és mélyen barázdált arcuk a föld barázdáltságát tükrözi vissza. Ezért mondom, hogy ők azok, akik leginkább érzik azt, hogy miért lehetnek, lehetünk hálások életünk gazdájának. Ők tudják igazán annak a szép magyar közmondásnak az igazi jelentését, hogy: Emberé a munka és Istené az áldás!

*

És most tegyük föl magunknak az egyáltalán nem szónoki kérdést: mit jelent nekünk a hálaadás ünnepe, akik itt vagyunk most ebben a templomban, akik itt élünk ebben a városban? Hogyan tudunk hálaadási ünnepet ünnepelni mi, akik ide járultunk az Úr színe elé belvárosi templomunkba, ebbe a számunkra 122 éve oly kedves helyre, amely csupán pár percnyi távolságra van az országháztól. Nekünk vajon van-e miért hálát adni ezen az ünnepen, a teremtés és a termés ünnepén?

Ha így tesszük fel a kérdést, akkor a Teremtő iránti hálaadásunk mellé odakerül közös felelősségünk ügye a teremtett világ megőrzésében, védelmében. Mert nekünk őrizni és védeni kell a ránk bízott kertet, hogy az el ne gazosodjék, el ne sivatosodjék.

De visszatérve alapkérdésünkre: hogyan és mi módon lehetünk mi városiakok hálások Istennek, erre a kérdésre egy olvasmányélménnyel szeretnék válaszolni. Fulton Oursler könyvének címe, amelyet nemrég olvastam: Értékes titok. A szerző ebben a könyvben többek között családja dajkájáról ír, aki már anyai nagyapja családjánál is szolgált. Sőt, az író születésénél is jelen volt, és világra jöttékor segédkezett. Neve: Avaloniai-Tesszalónikai Zsófia-Virginia-Anna-Mária-Cecília és rabszolgának született. Azt írja róla Oursler, hogy nála hálásabb lényt egész életében nem ismert. A következőképpen vall róla egy helyen:

„Emlékszem rá, amint a konyhában ült összefont karokkal, égre emelt tekintettel és fekete szemében égő parázssal mondta: Hálát adok Istennek életem fenntartásáért. „Mit jelent ez?” – kérdeztem én. „Azt, hogy ennem és innom kaptam.” – felelte ő. „De hát akkor is kaptál volna, ha nem köszönöd meg!” „Ez igaz. De tudod, ha megköszönöm, akkor mindennek jobb íze van.”

Majd étkezés után ezt mondta: „Tudjátok, nagyon érdekes dolog hálát adni. Olyan ez, mint egy játék, és erre engem egy öreg prédikátor tanított. Keresni kell az alkalmat, elébe kell menni minden olyan dolognak, amiért hálások lehetünk. De vegyük erre vonatkozóan pl. a mai napot. Ébredésem után még egy jó ideig ágyba maradva azon töprengtem, hogy miért is lehetek hálás most Istennek, amikor a konyha felől megéreztem a frissen főzött kávé illatát, és máris tudtam, hogy miért lehetek hálás. Így imádkoztam: köszönöm Atyám a kávé és annak finom illatát!”

Könyve végén az író arról is szól, hogy jelen volt Anna halálánál. Csendesen nyitott be abba szobába, ahol az egykoron természetes asszony fektült, és aki 40-50 kilóra lefogyva csupán árnyéka volt egykori önmagának. Éppen azon tűnődtem, folytatta visszaemlékezését az író, hogy ilyen állapotban, ebben a helyzetben tudna-e, akadhatna-e valami, amiért hálát adhatna az egykori szolga. Akkor, mintha ezt megérezte volna, üveges tekintettel fordult azok felé, akik körülállták betegágyát, és a következőképpen fohászkodott: „Hálát adok neked Istenem, hogy egész életemben ilyen jó emberekkel, barátokkal, segítőtársakkal vettél körül és ajándékoztál meg engem.”

Pál apostol Tesszalónikabeliekhez írott levele 5. fejezetében ezt írja: „Mindenkor örüljetek! Szüntelen imádkozzatok! Mindenért hálát adjatok!” Vannak, akik magukévá tudják tenni az apostol tanítását, akik bevették Pál apostol injekcióját, mivel a hála érzete és annak megtapasztalása nem csak átmeneti dolog életükben, hanem állandó folyamatos, és mindig jelen időben történő cselekedet. Mi magunk, unitárius keresztények egész évben kérünk. Naponta, pl. azt, hogy a jó Isten adjon meg nekünk mindennapi kenyerünket. Milyen jó egy évben legalább egyszer, a mai napon hálát adni ajándékaiért. Bárcsak mi is azok közé tartozhatnánk, akik felismerik annak igazát, hogy: „Keresni kell az alkalmat és elébe menni minden olyan dolognak, amelyben hálások lehetünk.”

Köszönjük meg a jó Istennek ételünket és életünket, hogy annak jobb íze legyen! Most és mindörökké.

Amen.

Gondolatok az egyensúlykeresésről

2012. október 4-e és 7-e között a székelység fővárosában, Marosvásárhelyen jártam a budapesti Bartók Béla Egyházközség Perczelné Kozma Flóra Nőegyletét képviselő hattagú delegáció tagjaként, hogy részt vegyek az unitárius, unitárius-univerzalista és más felekezeti nők második

Magyarországi résztvevők egy csoportja. (A szerző balról a harmadik.)

világtalálkozóján. (Az első az egyesült államokbeli Houstonban tartották 2009-ben.) Több száz asszony gyűlt ott össze 12 országból, hogy megosszák egymással kipróbált egyensúlykereső receptjeiket, praktikáikat önmaguk, valamint szűkebb és tágabb közösségeik jobbra, világunk élhetőbbé tétele céljából. Hogy majd hazatérve, ezekből az elemekből próbálják meg hajdani vajákos, füves asszonyok modern utódaiként kikeverni a gyógyírt a férfi értékek (erő, erőszak, racionalitás) túltengése miatt krónikus egyensúlyhiánytól szenvedő embertársaik számára.

Egymást hallgatva felismerték, hogy tüneti és részleges kezelés helyett az okok feltárására és holisztikus megközelítésre van szükség. Más szóval, az egésztest kell, mégpedig mélységében gyógyítani, nemcsak a testet, hanem a szívet és a lelket is. Mind a három területet, de a megfelelő sorrendben. Különben hatástalan, esetleg ártalmas is lehet az alkalmazott gyógymód.

Hol kezdjük el? Természetesen az alapoknál, a gyökereknél, melyek meghatározzák a másik kettő állapotát is. De hol találhatók ezek az alapok: a testben, a szívben, avagy a lélekben? Erre a kérdésre adott válaszuk egyben jelzi világnézeti elkötelezettségüket is. Ha a testet, a biológiai, anyagi meghatározottságunkat tekintjük elsődlegesnek, akkor ateizmussal párosul

materializmust teszünk magunkévá. Ezt a területet ún. egészséges életmóddal, megfelelő táplálkozással, pihenéssel, szükség esetén gyógyszereléssel lehet karban, tehát egyensúlyban tartani. Ha a szívből indulunk ki szubjektív és változékony érzékenységünk, indulataink rabjaivá válhatunk, melyek időről időre kibillenthetnek nehezen megszerzett egyensúlyunkból.

Erről az ingatag állapotról mesélte – az egyébként jelen pillanatban választott hivatása, szerető férj és szép gyerekek adta tökéletes boldogságban, tehát kiegyensúlyozottságban élő – Székely Kinga Réka lelkesítő, hogy régebben mennyire háborgott, ha elvesztette egy-egy szeretettét, milyen ádáz gyűlölet támadt a szívében, ha megbántották, mennyire irigykedett másokra, akik nálánál jobb körülmények között éltek. Ez még akkor volt, mielőtt rátalált volna a hit és az értelem fegyverére, a szeretet táplálékára, vagyis elérkezett volna a harmadik szintre, a lélek birodalmába, egy saját szigetre, ahova mindig el lehet vonulni feltöltődés céljából, és ahol megzavarhatatlan béke és nyugalom honol. Logikusnak tűnhet, hogy ez az alapja minden tartós egyensúlynak. Legalábbis a hívó ember számára.

Zsófi útítársam találóan állapította meg, hogy mi, Magyarországról érkezett küldöttek „mennyire másképpen közelítünk meg kérdéseket az amerikaiakhoz vagy az erdélyiekhez képest.” Annál sajnálatosabb, hogy köztes álláspontunk, tapasztalataink által nem ismert okokból nem kerülhettek kifejtésre a konferencián.

A 18 tőlünk delegált résztvevő közül viszont nagyon szép arányban, négyen vállaltak fel és láttak el lelkiismeretesen Nemzetközi Nőtestvérek csoportvezetői feladatokat: Orbán Erika, Léta Erika, Szent-Iványi Ilona és Zomboriné dr. Pap Zsófia.

Kissé furcsán éreztem magam, amikor a zárónapon a szervezők felszólították a székel asszonykörök képviselőit, hogy adják át ajándékaikat (csöppnyi korondi csészéket) a külföldi vendégeknek. Őszintén szólva, nem éreztem magam külföldinek, ezért nem is kértem a jelképes emléktárgyakból.

Az intenzíven együtt töltött négy nap egyfajta közösséggé kovácsolta azokat, akik azért jöttek, hogy nyitott szívvel és ésszel meghallgassák egymást, és tanuljanak egymástól. Tünde „erőt merített” a közös élményekből, Gyopár pedig „megerősítést nyert” attól, hogy „mennyi nő gondolkodik hasonlóan, és él hasonló értékrenddel”

mint ő.

A bűcsúvacsorán velem szemben ülő Vass Zsuzsa lelkesítő, a 8. számú kiscsoport irányítója (a kedves, tűzről pattant Imola társaságában) az alábbi megható üzenetet vetette papírra számomra: „Kívánok a hétköznapiakra napsütést, ami a lelket is melegíti; álmokat és megvalósításukhoz erőt; mosolyt, ami szebbé teszi a szürke hétköznapiakat; és hitet, ami mindehhez erőt ad. Isten áldja meg!”

Eljutottam hát ahhoz a végponthoz, amit részemről így összegezhetek: A négy nap szenzációs volt, sokáig nem fogom elfelejteni, a lényegét pedig, remélem, soha.

A „soha” alatt természetesen azt a határt értem, amíg az életem tart. A lényeg pedig a következő. Amikor villámgyorsan változó világban egyensúlyunkat keressük, elsősorban a lelket tanácsos erősítenünk önmagunkban és halandó társainkban, azt az ember-lelket, amit legpontosabban Weöres Sándor fogalmaz meg, úgy mint „az időbeli véges személyiség mögül kibontakozó időtlen végtelenséget”. Ez a lélek

ugyanis egy napon mindnyájunk esetében beleolvad „a kibontakozásra nem szoruló időtlen végtelenségbe” vagyis az Isten-lélekbe. Egy lesz Vele.

Ez a felismerés késztetett arra, hogy a konferencián angolul és magyarul elhangzott szép dalhoz (Come sing a song with me, Jöjj, énekelj velem) hozzátegyek egy fohászkodó és hálaadó befejező strófát, mely így hangzik:

*Add édes Istenünk,
Terjedjen szellemünk,
Viruljon nemzetünk,
Teljes Ember legyünk!*

*A nők kara hív:
Test, lélek és szív.
Tebenned bízunk, bízunk,
Tenéked hálát adunk.*

Hisz Nélküled nem mennénk semmire.

dr. Chehadé Judit

Egy szervezet/közösség emblémájának megtervezésekor a fő cél az, hogy egyetlen képi megjelenítésbe sűrítsük annak lényegét, mondanivalóját.

A vizuális tervezés alapvetően kreatív, jobb agyféltekés tevékenység, így igen nagy szerepet játszik benne a tudatalatti. A tervezés folyamata valójában egyfajta meditatív utazás, melynek végén megjelenik mindaz, amit a tervező magában hordoz az adott témával kapcsolatban.

Számomra ezért is volt igen nagy öröm, hogy a Budapesti Unitárius Egyházköz-

ség Nőegylete engem kért fel erre a feladatra. Bár jómagam nem vagyok unitárius, a közösség törekvéseit és munkáját sok éve kísérem figyelemmel, illetve veszek részt abban, tekintve, hogy párom és lányunk is unitáriusok.

Az embléma elsőre legszembetűnőbb eleme a középben elhelyezett galamb, melyet egyrészt, unitárius címerállatként mindenképp szerettem volna megjeleníteni, másrészt a szelídség, hűség és szeretett szimbólumaként, úgy vélem, híven tükrözi a Nőegylet alapértékeit. A galamb kiterjesztett szárnyai egyfelől a

befogadást, másrészt a védelmezést jelképezik, illetve utalnak a szabadságra és a szabad gondolkodásra, amely az unitárius vallás szellemiségének lényegét jelentik.

A színek tekintetében a szürkét a méltóság, szerénység, spiritualitás, megbízhatóság és bölcsesség jelképeként választottam. A szürke, a keresztény szimbolikában a lélek halhatatlanságát jelképezi. Mindezt kiegészítve, ellensúlyozva jelenik meg a vörös, a földi élet esszenciájának színeként. A vörös szinte minden kultúrában szakrális jelentéssel bír; a termékenység, a teremtető erő és az áldozat színe. A vörös és szürke, a test és lélek, az értelem és az ösztön egymástól elszakíthatatlan egységét hivatott ábrázolni.

Szente Mónika

A belső egyensúlyról

Unitárius nőkonferencia, 2012. október 4. Marosvásárhely

Kedves Egybegyűlteim! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mindenekelőtt szeretném megköszönni a kedves és megtisztelő meghívást az unitárius asszonyoknak erre a nagyszabású találkozására. Azt tapasztalom, hogy ahol értelmes és jószándékú asszonyok gyűlnek egybe, annak mindig az az elsőszámú eredménye, hogy egymást megerősítik, felbátorodnak a jóra, és megújult erővel térnek haza otthoni közösségeikbe. Mert mi nők mindig közösségekben gondolkodunk – családban, faluközösségben, munkahelyi közösségben, egyházközösségben, nemzetben. Szerintem ez a Jóisten gondviselő szeretete a világ iránt, a nőkön keresztül tartja össze a közösségeket, a családokat.

„Egyensúlykeresés a változó világban” – ezt a témát választották irányadóul a tanácskozás szervezői és engem is arra kértek, erről szóljak néhány szót. Engedjék meg, hogy elmeséljek egy rövid történetet, amely Edisonról, a nagy feltalálóról szól.

Thomas Edison laboratóriuma 1914 decemberében csaknem teljesen a lángok martalékává vált. Edison életművének nagy része odaveszett. A tűzvész tetőpontján a feltaláló huszonnégy esztendő fia, Charles az aggodalomtól félőriően rohángászott a füst és törmelék között, míg végre megtalálta az apját a tűz közelé-

ben. Arcát vörösre festette a lángok visszfénye, ősz haja lobogott a szélben.

— A szívem sajgott érte — számol be az esetről Charles Edison. — Már nem volt fiatal, s most mindene elpusztult. „Hol van anyád?” kiabálta nekem. „Eredj, keresd meg, hozd ide, soha az életben nem lesz része ehhez hasonló látványban.” Másnap reggel, reményeinek és álmainak üszkös romjai között kószálva, a hatvanhét esztendő Edison kijelentette: — A katasztrófa legnagyobb haszna, hogy minden tévedésünk elégett. Hála Istennek tiszta lappal indulhatunk újra.

Három héttel a tűz után sikerült megszerkesztenie az első fonográfját.

Kedves Hölgyeim! Azért választottam ezt a történetet, mert lelki rokonságot érzek Edisonval. Ha az egyensúlykeresésről kérdezték volna, talán értetlenül nézett volna a kérdezőre. Azt mondta volna: mit érdekel engem az egyensúly! Pedig, a történet tanulsága szerint nagyon is rendben volt belül. Viselkedése a tűzvész idején, vagy azt követően a legnagyobb kiegyensúlyozottságról tanúskodik, irigylésre méltó. Ha engem kérdeznék, én sem keresem az egyensúlyt. Nem érek rá ilyesmikkel foglalkozni. Öt gyereket hozok-viszek iskolába, különórára, zenére, edzésre, hittanra. Egy nagy háztartás gondja-baja nyomja a vállamat, és mert édesanyám már nem él, nem sok segítségre számíthatok. Igyekszem helytállni a számomra kedves közösség, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkájában is. A férjem

megtisztelő feladatköre pedig, akár akarom, akár nem, nagyon sok feladatot ró rám is. Bármit keresünk is, arra mindig sok időt kell fordítani, ez a keresés, a keresgélés jellegzetessége – nekem pedig éppen időből van jóval kevesebb, mint amire sokszor szükségem lenne.

Edison történetéből azonban az is kiviláglik, hogy az a belső nyugodtság, amely egy ilyen személyes katasztrófa idején is meghatározta a viselkedését, honnan ered.

Ez pedig két dolog: erős és meghatározó családi kapcsolatok, rendíthetetlen optimizmus és hogy biztosan tudta, mi a fontos és mi kevésbé. Én nem gondolom, hogy ennyire kiegyensúlyozott lennék, mint Edison. Bizony sokszor kétségbeesem, mérgeledök, nő lévén sírok is olykor.

De ez a három dolog: hogy gyerekeim vannak, hogy igyekszem mindenben megtalálni azt, aminek örülni lehet, és hogy megpróbálom nem összetéveszteni a fontos dolgokat a kevésbé fontosakkal, ezek végül a legnehezebb időszakokon is átlendítenek.

Ami a családot illeti, szerintem jelentőségét még mindig alábecsülik. Nem szeretek és nem is akarok politizálni – ami azt illeti, a mi életünket a politika csak megnehezíti – de azért az még az én figyelmemet sem kerülte el, hogy vannak olyan ideológiai irányok – nem lenne elegáns dolog megnevezni őket – amelyek ezt a hallatlan megtartó erőt és értéket, a családot, változatos eszközökkel igyekeznek szétrombolni. Pedig „nem jó

az embernek egyedül”, ahogy a Szentírás mondja. Bizonyára önök ugyanúgy éreznek, mint én: a legfontosabb, ami történt velem az életben, hogy öt gyereknek lehettem az édesanyja. Az egyetlen dolog, amit irigyelni lehet tőlem, azok a lányaink és a fiúink, akik értelmet adnak a mindennapoknak, akik ragaszkodó szeretetükkel engem is és az édesapjukat is megjutalmazták a legnehezebb időkben is, akikre ma már, hogy nagyok, barátként, vitapartnerként, együttgondolkodó társként is számíthatunk. Azt olvastam valahol, hogy teljes munkaidős anyának lenni a legjobban fizetett állás... hiszen a fizetség tiszta szeretet. Ez biztosan így van.

Ugyanakkor, amikor a családra, mint megtartó erőre gondolkok, nem csak a gyerekeim, hanem a szüleim és a testvéreim is eszembe jutnak. Édesapám és édesanyám már nem élnek, de azt, aki vagyok, tőlük kaptam ajándékba. Nagy hálával gondolkok arra, hogy kötelességtudatra, munkabíráásra, és optimizmusra neveltek. Úgy érzem, nem a semmiből jöttem a világra, hanem az általuk teremtetten és erős kézzel megtartott családból, és nagyon remélem, hogy ugyanezt adhatjuk tovább a mi gyerekeinknek is.

A család után rögtön az optimizmus tűnt fel Edison történetében. Gazdálkodó, földből élő, állatokat tartó ember számára – én ilyen családban nőttem fel – az optimizmus szinte kötelező. Hogy is lenne ereje az embernek újra meg újra ugyanazokat a feladatokat ellátni – a legnagyobb zimankóban is gondoskodni az állatokról, elhinni, hogy a magból növény lesz, a csemetéből terebélyes fa – ha nem lenne benne töretlen optimizmus. A derű egyébként a betegségek ellen is megvéd, nálunk otthon az volt a családi mondás, hogy „a legjobb orvosok: dr. Elégedettség, dr.

Higgadtság és dr. Jókedv.”

Nagyon szeretem Szabó Magda könyveit, különösen azokat, amelyekben a saját gyerekkoráról, neveltetéséről vall. Puritán, református édesapja és az élet szépségeit mindenben megtaláló, művészelkű édesanyja sajátos életfilozófiával vértette fel a későbbi írónőt. Hoztam tőle is egy idézetet, ami számomra sokat jelent:

“Senki sem ígérte, hogy az élet harmonikus, döccenő nélküli. Anyám azt mondta, egyet tanulj meg: hétfőn hétfő, kedden kedd. Egyik sem ikerestvér. Hogy mit hoz a kedd, azt ne kezd el siratni félelmedben hétfőn. Hogy mit adhat a kedd, azt ne tervezd hétfőn. Hátha nem hozza be. Az egyik nap ilyen, a másik olyan. Egyetlen egyet kell megjegyezni, ha harmonikusan élni akarsz. Ha jót hoz, akkor józanul viseld, hogy most örömöd van. Józanul és fegyelemmel. És ha baj van, azt is viseld józanul és fegyelemmel. Engem erre neveltek.”

Ezt írja tehát Szabó Magda, és én mélységesen egyet tudok érteni ezzel az életfilozófiával, különösen, hogy egyre bonyolultabb életet generálunk saját magunknak.

A harmadik dolog, amiről beszélni szerettem volna, a családon és az optimizmuson túl, annak a szem előtt tartása, hogy mi fontos és mi nem. Ha gyerekeink vannak, tudjuk, hogy ők a fontosak. Ha optimisták vagyunk, az szintén arra enged következtetni, hogy az értékrendünk, a magunkban felállított fontossági sorrend rendben van. Ha nem hisszük el, hogy az értékek, amelyekben hiszünk, relatívak lennének – ezügyben sokan és sokfelé próbálnak bennünket elbizonytalanítani – akkor meg tudjuk őrizni magunk és szeretteink lelki nyugalma.

Egy amerikai pszichológus könyvében azt olvastam egyszer,

hogy mindannyiunknak van egy “aggódáspiramisa”, és mindig csak a legfontosabb dolgok miatt aggódunk. Ha eltörik a lábunk, nem aggódunk a fejfájásunk miatt – míg a törött láb össze nem forr. A horkoló férjek csak addig irritálnak bennünket, míg a fürdőszoba lángokban nem áll.

Ha észrevesszük, hogy így működünk, rögtön sokkal kevésbé fogunk nyugtalankodni.

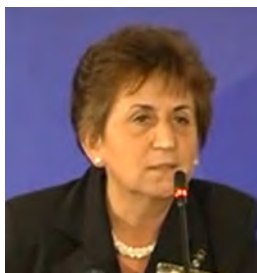
Tudatosan eldönthetjük: senki nem fogja a napomat elrontani. Kiegyezhetünk magunkkal úgy, hogy: “Arrogáns bankalkalmazottak, parkolóőrök, marcona rendőrök, citromba harapott pincérlányok nem fogják a napomat megkeseríteni!” Emlékeztessük magunkat arra, hogy a világ drámai eseményeinek tükrében egy udvariatlan pénztárossal való konfliktus nem is annyira drámai!

Nekünk, akik hiszünk egy olyan erőben, amely a világot igazgatja, gondot visel ránk és a világra, és odafigyel ránk, sőt a tenyerében hordoz a legnehezebb időkben – szóval nekünk, istenhívó embereknek tulajdonképpen könnyű dolgunk van, ami az értékrendünket, vagy a lelki egyensúlyt illeti. Mégiscsak van egy nagy segítségünk, a hitünk, és a hitünk által meghatározott értékrendünk. Én úgy hiszem, ez a Gondviselés kegyelme az életünkben.

Kedves Egybegyűlteket, Kedves Hölgyeket!

Sok szeretettel kívánok mindannyiunknak hasznos és felemelő tanácskozást a következő napokra, s hogy az itt összegyűjtött örömből és erőből vigyenek haza sokat, mert közösségeinknek itt a Kárpát-medencében különösen is nagy szüksége van most minden örömmorzására, és kiegyensúlyozott, biztos értékrendű asszonyokra és férfiakra. Sok erőt kívánok ehhez!

Gondolatok a második világtalálkozó után

Talán nem véletlen, hogy az unitárius, unitárius-univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozóját Marosvásárhelyen, abban a városban szerveztük meg, ahol 1571-ben – az 1568-as tordai országgyűlési határozat után három évvel – a lelkiismereti és vallásszabadság törvényét megerősítették. 2009-ben, három évvel ezelőtt Houstonban Barbara Kres Beach, Cathy Cordes és Laura Nagel irányításával szerveződött az első világtalálkozó, több mint hatszáz résztvevővel. Mindkettő sikeresnek nevezhető. De hogyan is kezdődött?

Magam is részt vettem az első találkozón, és merem nagyot álmodni. Egy ember álmodozása azonban egymagában nehezen lehet sikertörténet. Társak kellettek, csapat és kitartás. Nem fogadta nagy lelkesedés az álmomat. Kezdetben egyedül Páll Krisztina hitte, hogy erre itt Erdélyben szükség van. A kilátástalanság lassan passzív dióház effektussá alakul, és kiki a maga gondjaival tele világába menekülve nem igazán mutat érdeklődést a közösség sorsa iránt. Nem mondok újat, ha azt mondom, hogy minden változó, semmi nem statikus ebben a világban. Mi is változunk. A Keleteurópában élő ember gyakran jelenti ki, hogy rossz a médián és a személyes meg tapasztaláson keresztül beáramló nyugati én-központú magatartásmodell. Miért? Mert az egyén-központúság lassan már önző, „csak az én érdekem fontos” történetté alakul. Erre csak két magyarázatot említenék: van aki úgy nyugtázza ennek a magatartásformának a népszerűségét, hogy a közösség jelentősége csak vallásos kamu, vagy aki több évtizeden át nyögte a kommunista közösségi modell személytípró, agymosó nyomorát annak nehéz megmagyarázni, hogy mégiscsak a közösség a megtartó erőnk. Miért volt hát szükség egy ilyen jellegű találkozóra?

Először is azért, hogy türelmesen végighallgassam a másik legnagyobb gondját – és meg is hallom nem csak hallgatom.

Aztán azért, hogy a lelkesedés átragadjon, és cselekvőképes tömeghullámmá alakuljon. Hogy ki tudjunk lépni a passzív, kötelességtudó közösségi tag szerepkörből, és akarjunk többek lenni.

Azért is szükséges a világok találkozása, mert ebben a virtuális mindent egy kattintással elintéző világban olyan világhálót szeretnénk létrehozni, amelyik nem automatikus válaszok küldésére hivatott, hanem igazi szív-lélek kommunikációra. Ennek a létjogosultságát, fontosságát azonban időről időre meg kell erősítse a személyes találkozás. És ez a legfontosabb.

Megfogni egymás kezét és meglátni a másik szemének az igazát, azt ami belőle árad, legyen az szeretet vagy megjátszott kedvesség, esetleg pillanatnyi elfogadás, fáradtság, kétségbeesés vagy öröm.

Ezekhez társul a hit. Milyen a hitéletem? Segít engem lelki békém megtalálásában, vagy csak egy lehetőség tartozni valahová; vagy még az sem, csak egy automatikus pótcselekvés, mert ezt láttam a szüleimtől, vagy mert ezt látom a barátoktól? Előrevisz a hitéletem vagy visszahúz? Igazán miben is hiszek, és valóban hiszek, vagy csak elhitem magammal, hogy hiszek valamiben?

A lelkiek mellett a tanulás, ami a találkozás szellemi kenyere volt. Ezért olyan előadókra volt szükség, akik hitelesek, az illető tudományágban eredményt értek el, de ki tudtak lépni a tudomány világából és úgy akartak a nőtestvéreikhez szólni, hogy előadásuk érthető ritka lehetőséget kínáljon mindenki számára.

Végül pedig a hogyan tovább kérdésre a válasz keresése. Ezt szolgálta a nemzetközi nőtestvérek (global sisters group) kiscsoportos programja. 12 kiscsoport naponta találkozott és azt vizsgálta, hogy a közösségekben, ahová tartozik ki milyen problémákkal küzd, ugyanakkor hogyan helyezi ezeket a problémákat a társadalom általános problémáiba, és milyen alternatív megoldásokra lát lehetőséget ha van ilyen.

Nem véletlenül volt a találkozó és konferencia címe egyensúlykeresés változó világunkban. Amerikai partnereink először nem lelkesedtek ezért a címért, mivel ez a téma Amerikában már sok évvel ezelőtt úgymond lecsengett. Mi erdélyiek kitarotunk amellett, hogy az egyensúlykeresés nem egy gyönyörűen megtervezett dekoráció, amit kítűzők a szobám falára, és az ott változatlanul biztosítja számomra életem békéjét, hanem olyan célja az életemnek, ami tőlem függetlenül is változik. Engem, az egyént új kihívások elé állít, és ezek a kihívások mindig nagy próbatételek, mert nem csak én irányítom azokat.

Nem volt könnyű olyan programot összeállítani, hogy mindenki találjon benne olyant, ami érdeklődési körének igényeit kielégíti. Mindenki arra várt, hogy személyesen hozzá is szóljon a rendezvény. A résztvevők között volt háziasszony, világhírű hegedűművész, orvos, teológiai tudományokkal foglalkozó lelkész, pszichológus, biokémikus, közgazdász, üzletasszony, neves médiaszakember, néprajzkutató, jogász, tudományos akadémia munkatársa, békeharcos, nyelvész és még sorolhatnám tovább. Mindenki elvárásokkal érkezett és mindenki egyformán jogot formált elvárásaihoz. Képzeli el, hogy a demokrácia alapelveire utalva azt mondom a kigyónak, hogy

magas térdemeléssel ugrálja körül az elefántot, az elefántnak, hogy másszon fel a fa tetejére vagy a nyuszinak, hogy birkózzon meg az elefánttal. Lehet mindenkinek sikerélménye? Igen, ha odafigyelnek egymásra, ha meglátják a másokban azt a zsenialitást, ami csak az övé, és ezt kellőképpen értékelik. Ha csapattá alakulnak, türelemmel és őszinte elismeréssel méltányolják egymás tudását és képességeit. Azt gondolom, hogy ezen a találkozón ez megtörtént.

Az elmúlt két év szervezési folyamatában nagyon sokmindennel találkoztunk: pénzühiány, kulturális különbségek szülte nézetkülönbségek, akadályozás, sérződés, bosszú, rosszindulat, nekem most nincs időm szülte halogatás, a helyi bürokrácia, a szervezőbizottság szétszórtsága ország- és világszerte, de ugyanakkor megértés, szeretet, segítőkészség, anyagi támogatás, éjszakai áldozatos munkavállalás, építő szándékú jó tanácsok és sok jó ember bátorító, kedves mosolya.

Meggondolatlanság lenne kijelenteni, hogy a találkozó minden célját elérte, ellenben kijelenthetjük, hogy elérte azokat a célokat, melyek egy találkozással megvalósíthatóak voltak.

A találkozón született statisztika szerint 2009-ben a megélhetés, nevelés és egészség, a nők reprodukzív jogai, a gyermekek és nők elleni erőszak jelentettek prioritást a megoldandó problémák körében. Most,

2012-ben a nők úgy gondolták, hogy a család és munkahely közötti egyensúly megteremtése, a cselekvőképesség és vezetői szerepek vállalása, harmadiknak pedig az értékválság és utánpótlás a közösségekben azok a problémák, amikért tenni kell valamit. Ezeknek a problémáknak az orvoslására már akciótervek is születtek. A kiscsoportvezetők most ezeket az adatokat újra megvizsgálva az akciótervek tökéletesítésén dolgoznak. Ugyanakkor kidolgoznak egy olyan stratégiát, aminek segítségével ezek a tervek 2013-ban megvalósíthatóak lesznek. A munka tehát folytatódik. A kommunikációs-kapcsolattartó világháló létrehozásán is dolgoznak a szakemberek. Terveink szerint hamarosan működőképes lesz. Csak tőlünk függ, hogy életben marad-e.

A houstoni álmod most már kettőszázötvenen kellene tovább álmodjuk, ki-ki a maga közösségében hasznosítva a tapasztalatokat. A találkozó elindított a keresés útján és merem remélni, hogy a búcsúzás csak hazatérést jelentett, de nem elszakadást. A híd, amit 2009-ben kezdtünk építeni erősödik és összeköt. Hiszem, hogy ezek a találkozók lehetőséget biztosítanak arra, hogy a világon élő unitárius, unitárius-univerzalista nők összefogása, építő jellegű szándéka segítő kéz lesz, hogy a világot jobbra, szebbé varázsoljuk és Földünknek ne vérszívói, hanem megtartói legyünk.

Összejönni – ez a kezdet. Együtt maradni – haladás. Együtt dolgozni – siker” (Henry Ford) mottójával kaptuk kézbe a programfüzetet, mely az Egyensúlykeresés változó világunkban címmel 2012. október 4-7. Marosvásárhelyen, a Grand szállodában, a Kultúrpalotában, az unitárius templomban megrendezésre került unitárius, unitárius univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozójának mindennapjait segített igazgatni, s mely találkozó élményében szeretnék osztozni kedves olvasóinkkal.

Köszönettel és hálával tartozom a meghívásért, a szép környezetért, a szervezésért, az erőfeszítésért, melyet értünk tettek mindazok, akik előkészítették, akik folyamatosan figyelték ránk, akik tanítottak, és akik biztosították az anyagi háttérrel. Nagy öröm volt, hogy részt vehettem.

Nagy Gizella, a SICUW elnöke a marosvásárhelyi megnyitó szavaiban ezt idézte: „közülünk senki sem képes egyedül mindent megoldani ebben a világban, de valamit egyenként mind képesek vagyunk megtenni”, majd hozzátette saját kívánalmát, hogy találja meg min-

denki azt az üzenetet, amelyet magával vihet, és nehéz napokon erőt meríthet belőle... Legyen ez a találkozó alkalomadtán iránytű, és segítsen minket megtalálni az egyensúlyt változó világunkban!”

Ha semmi más nem történt volna ezen a találkozón mint az, hogy megtaláljuk azt az üzenetet, amit magunkkal hozhattunk, már megérte. De ennél sokkal fontosabb és értékesebb dolgok történtek.

Voltak csodálatos előadások, találkozások, beszélgetések, ismerkedések és olyan műhelymunkák, melyek rádöbbenetek, milyen nagy szükség lenne többször esélyt, lehetőséget adni azoknak a nőknek, akik szívügyüknek tartják, és szívesen tesznek egy-egy közösségért, egyesületért. Arra, hogy megfogalmazhassák, megtanulhassák, hogyan lehet vezetni és tanítani csoportban, hogyan tudnak „ők maguk megváltozni”, ahhoz, hogy változtathassanak – fogalmazott Barbara Kres Beach, az ICUW elnöke.

Ez kezdete volt annak, hogyan tanulhatunk. Bizonyára mindenki elvitte magával a műhelymunkák során szerzett tudást, tapasztalatot,

érzést, de ahhoz, hogy ezt fel tudja használni a saját környezetében, kamatoztatni tudja amit hallott, még több ilyen találkozóra lenne szükség.

Abban bízva, hogy még lesznek olyan remek vállalkozó szellemű nők, akik felvállalják a harmadik ilyen találkozó szervezését, szívesen állok melléjük, és vállvetve segítem, hogy Magyarországon is helyet adjunk egy nemzetközi nagy szervezést igénylő találkozóknak és elénekelhessük ismét Carolyn McDade 1976-os dalát, melyet minden nap együtt énekeltünk angolul és magyarul. Szövege oly egyszerű és csodálatos élményt nyújtó, elgondolkodtató... Néha elég csak együtt énekelni.

*Jöjj, énekelj velem,
Jöjj, énekelj velem,
Jöjj, énekelj velem,
Egy dalt, ami rólunk szól.
Erőt ad nekem,
ha együtt vagy velem.
Remény vagy nekem,
nekem, a magányos éjeken.
(...)*

*Kiss Tünde
Hódmezővásárhelyről*

Health and Unitarian Growth in Europe

Egészség és fejlődés az európai unitárius közösségekben

ICUU tanácskozás, Augusztus 31 - Szeptember 3, 2012., Kolozsvár, Románia

Az Unitárius Univerzalisták Nemzetközi Tanácsát alkotó közösségek képviselői első alkalommal tartották összejeövetelüket a világnak ezen a felén, Kolozsváron. A tanácskozásra Anglia, Ausztria, Bulgária, Dánia, az Európai Unitárius Univerzalisták (EUU), Finnország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Norvégia, Olaszország, és Románia unitárius közösségeiből érkeztek résztvevők.

A szeptember hónapban megtartott eseménynek a Magyar Unitárius Egyház kolozsvári történelmi központja adott otthont. A program fő témája az európai unitárius és unitárius-univerzalista közösségek állapota és fenntarthatósága volt, ezen belül megvizsgálta a fejlődési lehetőségeket, felhasználva a megalakuló ICUU csoportok által kipróbált eszközöket és modelleket. A munkaértekezlet segítséget kívánt nyújtani a tagcsoportoknak, hogy felmérjék:

- A vallásos életük minőségét;
- A különböző szervezeti formák erősségeit;
- A szellemi vezetés szükségességét;
- A pénzügyi alap és források bővítésének lehetőségét.

Európában az unitárius univerzalista csoportok eltérő körülmények között, különböző szervezeti formában élnek, és más-más fejlődési szinten tartanak. Az összejeövetel célja: segíteni a résztvevőket abban, hogy megismerjék egymás erősségeit és lehetőségeit; ebből kiindulva felvállalják a kihívásokat és tervet dolgozzanak ki; valamint további cél volt, hogy a különböző országokban élő csoportok világos képet kapjanak arról, hogyan támogathatják egymást mindezek megvalósításában.

A résztvevők három napot töltöttek kisebb és nagyobb munkacsoportokba csoportosulva, egyesek országonként mások érdeklődési körönként. A helyi vagy nemzeti közösség állapotát térképeken, szervezeti diagrammokkal szemléltették; az erősségre vagy hiányosságokra utaló jegyeket, külső lehetőségeket illetve veszélyeket listákon sorolták fel. (Ezekről a diagrammokról egy részletes beszámolóban másolatokat közlünk.)

Szemléletes gyakorlatok ösztönözték a csoportokat, hogy felmérjék mit értenek a küldetés vala-

mint a szellemi egészség fogalma alatt, és mennyire voltak hatékonyak ezek elérésében. Végül a csoportok egy összegző listát állítottak fel azokról a szükségletekről, amelyeket közösen tartottak. A Közösségi Hatékonyság Építés egyik módszerét, az ún. „pair-wise ranking” módszert [prioritás-párosításnak fordítható] használtuk a központi szükségletek rangsorolásában, amelyet szavazás nélküli megbeszélés folyamán vitattunk meg. A munkacsoportok később megállapították melyek azok a szükségletek, amelyeket első sorban ki kell elégíteni, tervet fogalmaztak meg, és elkötelezték magukat annak megvalósítására.

A programban a munka mellett szerepelt a minden napos reggeli és esti szellemi gyakorlat, meditáció; részt vettünk egy különleges vasárnapi istentiszteleten az egyházi központ közvetlen közelében lévő templomban, és végül, az utolsó napon meglátogattuk a tordai történelmi emlékhelyet és egy egyházközséget. A korán érkezők egy dévai zárandoklaton is részt vettek.

A tanácskozás kiválóan sikerült. Nagyon jó volt a részvételi hajlandóság, és jók voltak a megbeszélések, melyek alapján újabb elképzelést kaptunk az Európában élő csoportok hasonlóságairól és különbségeiről. A résztvevők között voltak olyanok, akik a nemzetközi unitárius-univerzalista közösségben régi múlttal rendelkeznek, és olyanok, akiknek ez volt az első alkalom. Figyelemre méltó volt a néhány fiatal felnőtt (18-35) részvétele.

A program folyamán ugyanakkor az is kiderült, hogy a Közösségi Hatékonyság Építés modellnek korlátai is vannak, ugyanis nem ilyen körülményekre tervezték. Sokkal nehezebb azt multikulturális környezetben és/vagy olyan

helyzetben alkalmazni, ahol a „közösség” egy-nél több helyszínt, nyelvet, stb. jelent, ennek ellenére ez a modell nagyon jó eredményt hozott, és különféle módszert nyújtott mindenik csoportnak otthoni használatra is.

Többször is említésre került a tanácskozás folyamán, hogy a szám- és szerkezetbeli különbségek az európai csoportoknál jelentősek, a nagy szervezetektől a kisebb, alakulófélben lévő csoportokig. Továbbá, vannak olyan, már régiséggel rendelkező csoportok, amelyek még mindig alakulófélben levőknek számítanak a mi mércénk szerint. Ezek a különbségek kihívást és lehetőséget is jelentenek egyúttal az európai unitáriusok és unitárius univerzalisták együttműködésében.

Az európai közösségek kapcsolataiban felmerülő szükségletek között említésre kerültek:

- Információ csere – alapvető tájékoztatás, a változatos teológiai irodalom közlése
- Fordítások – alapvető unitárius-univerzalista információk és anyagok
- Vezető és más szakmai képzés – szertartások, közösség fejlesztés, elkötelezett önkéntesek, világi vezetők, lelkipásztori gondozás, média
- Magányos tagokkal való kapcsolat biztosítása – válaszadás a keresőknek, lelkipásztori gondozásuk
- Nagyobb láthatóság
- Fiatalok és gyerekek – valláserkölcsei nevelés, táborok
- Identitás és célkitűzések meghatározása – kik vagyunk, mit jelent számunkra az unitárius-univerzalizmus
- Nemzetközi cserekapcsolatok ápolása – több testvér-gyülekezeti kapcsolat alapítása, kisebb

csoportok felkarolása a nagyobbak által, lelkészek és oktatók cseréje, lelkipásztori gondozás

- Pénzalap gyűjtés / költségvetés készítés / pénzügyi tervezés – a csoport egyensúlyának megőrzése érdekében

- Európai oktatás – regionális tanfolyamok, oktatás, on-line szemináriumok

A prioritás párosítási gyakorlat során a következők nyertek elsőbbséget:

1. Nemzetközi cserekapcsolatok további ápolása
2. Magányos tagokkal való kapcsolat biztosítása
3. Identitás meghatározása ÉS vezető képzés

A tervek megvalósításának középpontjában a webes és elektronikus eszközök álltak, melyek a további kapcsolattartás és fejlődés számára keretet nyújtanak. Közös megegyezés volt a tekintetben, hol tud vagy nem tud az ICUU ezen a téren segítséget nyújtani, illetve mi az, amit a csoportok együttműködve kell biztosítani. Az ICUU vállalta a koordinációt és támogatást a weboldal fejlesztésben, a címjegyzék vezetésében valamint a webes távoktatást.

Ennek a tanácskozásnak a hatása jelentős lehet az ICUU csoportok egészsége és az unitarizmus Európában való terjedése szempontjából, de ez attól is függ, hogy a továbbiakban a tagok mennyiben veszik hasznát a találkozás nyújtotta ismereteknek. Egyes résztvevők már elkezdték a tervek megvalósítását, ami az ICUU számára biztató jel.

*Steve Dick lelkész
ICUU ügyvezető titkára*

(Fordítás: Gazdag Árpád)

Rég nem volt ősünk ennyire szép és kellemes, nyári napokat idéző meleggel.

Egyházközsegi és társadalmi eseményekben egyaránt a szokásnak megfelelően volt részünk. Szeptember 16-án megtartottuk a hittanos évnitőt, amelyen a két, nyáron konfirmált lány, Korcsok Klára és Kovács Laura „szolgált”. Szeretettelosséggel és tombolázással zártuk.

Szeptember 23-án, egyetemes egyházunk ünnepén vettünk részt Hódmezővásárhelyen, amikor fel-

mint Gyulán, a Pándy Kálmán Megyei Kórház Ökumenikus Kápolnájában 37-en éltünk úrvacsorával. Ez utóbbi istentiszteleten vett először úrvacsorát Fazekas Csenge hittanos növendék Farkas-halomról, miután hitéről vallást tett emlékezetes konfirmáció kerekében.

Október 1-jén Budapesten átvettük Gazdag Árpád előadó tanácsossal a Dr. Lipcsey Ildikó, neves történész hagyatékát, az ingatlan kulcsait. A szép helyen, a XI. kerületben, a Brassó utcában található

tem meg elmenni.

Október 6-án részt vettünk a városi megemlékezésen az „Aradi 13 Vértanú Emléknapja” alkalmával, amely egy elég lélektelen rendezvény (kivéve a reformátusok szereplése) azóta, amióta kivették az egyházközsegek kezéből a nagy ünnepeink ökumenikus megrendezését.

Október 7-én templomunkban méltó műsoros istentiszteletet tartottunk a vértanúk emléknapi versekkel, szavalatokkal, virágzással a templomkertbeli emlékművünknel.

Október 7-én volt az egykori testvérgyülekezetünk, Nyárádszereda új templomának a felszentelése, amelyre mi is 100.000 forintot adományoztunk, a lelkész és gyülekezete.

Az ünnepségen nem voltunk ott, de küldtünk egy levelet, amit Szent-Iványi Ilona felolvasott.

Október 11-én hivatalos voltam Debrecenben az ENSZ Társaság által szervezett előadásra.

Október 13-án Budapesten vettem részt a választásokat előkészítő lelkészi értekezleten.

Október 14-én Váncsodon, gyülekezetünk és vallásunk kedves barátja, Dr. Hermanné Frenczel Erzsébet református lelkész 20 éves jubileumán végeztem szószéki szolgálatos és verses-énekes műsorral köszöntöttük feleségemmel a zsúfolásig megtelt templomban.

Október 18-ra hivatalos voltam az ENSZ Társaság budapesti előadására, amit Tóth Tibor, ENSZ főtitkár-helyettes, nagykövet tartott „Az atomcsend-szerződés és szervezete” címmel.

Október 20-án, délelőtt 11 órakor Darvason végeztünk temetési szertartást. Utolsó útjára kísértük Angyal Lajosné Brezina Katalin, 86 évet élt katolikus testvérünket, akinek férjét 10 évvel ezelőtt búcsúztattuk. Nagyszámú résztvevő búcsúztatta az elhunytat. Két lánya közül az egyiket még 1992-ben el kellett temesse, a másik a messzi Kanadába szakadt családjával.

Hittanos évnitő: hittanosok, szeptember 17-én

avattuk a kívül-belül teljesen felújított templomot sok érdeklődő részvételével.

Szeptember 24-én a helyi Hegyesi János Városi Könyvtárban részt vettem „Az egyházak szerepe a mai magyar társadalomban” című interaktív beszélgetésen Dénes Zoltán katolikus plébános, egyetemi tanár, Tóth Zoltán református lelkipásztor és Húse József katolikus paptestvérem társaságában. Nagyon érdekes kihívás volt ez az ökumenikus beszélgetés.

Szeptember 27-én Gyomaendrődön több száz nyugdíjas jelenlétében köszöntöttük a megjelent klubjaink tagjait énekkel, verssel az előrehozott Idősek Világnapja alkalmából.

Szeptember 30-án, az Őszi Hálaadás ünnepén itthon és a Hajnal István Idősek Otthonában, vala-

ingatlant a katolikus történész e sorok írójával 2001-től tartott és ápolott kapcsolat eredményeként adományozta az egyházunkra, hogy segítsen Füzesgyarmaton papilakot építeni. Ildikó hosszú éveken át volt az Erdélyi Szövetség elnöke, amelynek vezetésébe szerény személyemet is beválasztotta. Legyen áldott az adományozó emléke!

Október 3-án hivatalos voltam a Bibliaalapítvány kuratóriumi ülésére, de nem tudtam elmenni, mert ugyanazon a napon a Szeghalmi Rendőrkapitányság vezetője füzesgyarmati előadására (biztonság, védekezés, stb.) voltunk hivatalosak egyházközsegi vezetőként is.

Október 5-én a budapesti Kerepesi úti Emlékkertben volt az erdélyi neves szobrász, Vida Árpád emlékművének avatása, a hova Léta Sándor lelkész társamat kér-

Adjon a jó Isten vigasztalást a baráti családnak, az elköltözöttnek pedig csendes pihenést.

Ugyanaznap délután 2 órakor kezdődött a Tóth Zoltán megválasztott református lelkésznek a bekiktatása. A szószéki szolgálatot Dr. Bölcskei Gusztáv püspök végezte. Gyülekezetünk részéről köszöntötem a szolgatársat, akit megajándékoztunk egy új Károli-bibliával. Hosszú, eredményes szolgálatot kívánunk a négygyermekes családnak, ahol az édesanya is lelkész.

Még volt egy szolgálat aznap délután 5 órakor Karcagon. A Magyar Nemzetörség tartotta országos állománygyűlését az 1956-os forradalomra és szabadságharcra emlékezve. Minket kértek fel a lelkészi szolgálat elvégzésére egy történelmi előadás és egy élménybeszámoló után. Az emlékezés keretében adományozták a sorok írójának a nemzetőri ezredesi rangot, a lelkészi munka mellett, a magyarság, a nemzeti öntudat erősítéséért végzett munkáért.

Október 21-én templomunkban az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékéhez méltó istentiszteletet tartottunk hittanosaink, dalárdistáink, presbitereink előadásaival, énekeivel, szavallataival. Az ökumenikus emlékestisztelet élményét emelték Tóth Zoltán református lelkész és Húse József katolikus paptársam megemlékező gondolatai. Az istentisztelet után

elhelyeztük virágainkat az 1956-os emlékműre és a Gimes Miklós vértanú emléktáblájára.

Október 23-án délután részt vettem a városi rendezvényen, ahol az előadás és műsor meghallgatása után virágot helyeztünk és gyertyát gyújtottunk az '56-os kopjafánál.

Október 25-én, csütörtökön jelen voltam Dr. Őze Sándor történész a Pázmány Péter Katolikus egyetemen és édesanyja, Őze Sándorné, székkutasi tanítónő könyvének bemutatóján. A „Sárréti sasok” című könyv bőséges anyagot tartalmaz a füzeggyarmati nemzeti ellenállási mozgalom résztvevőiről, elítélteiről, elhurcoltjairól 1948-1953 között.

Unitáriusok is vettek részt ebben, vezetőjünkkel, néhai Bajor János lelkésszel és másokkal.

Egyházunk is megvásárolt emlékségi döntés alapján 10 példányt ebből az értékes könyvből, amelyben a fentiek mellett szerepel az egyházközségünk megalakulásáról, mai helyzetéről.

Október 27-én tartotta egyházkerületünk első közgyűlését, amelynek egyetlen napirendje a kitűzött választások megtartása volt. E sorok írója 12 év, a felső szintű vezetésben való részvétele után visszavonult, nem vállalt jelölést semmilyen tisztségre az elkövetkezendő időszakra. Füzesgyarmaton igyekszünk folytatni azt a munkát, amit eddig is végeztünk.

Október 28-án az istentiszteleten az ünnephez méltóan megemlékeztünk a Reformációról.

Ugyanaznap délután istentiszteletet tartottunk a helyi Hajnal István Idősek Otthonában.

Október 29-én nagy öröm érte a lelkészi családot! Isten segédelmével megszületett harmadik unokánk Zita lányunk családjában, aki Flóra Kitti nevet kapja a keresztségben.

Isten áldja meg és tartsa meg a bátor kis családot, adjon erőt, egészséget, sok örömet.

November 1-jén, délután 3 órától istentisztelet keretében emlékeztünk halottainkra.

November 4-én nagy napja volt a gyülekezetnek. A nemzetnek ezen a gyásznapiján is emlékeztünk nem csak az '56-os forradalom és szabadságharc eltiprására, áldozataira, hanem saját halottainkra, hitelődeinkre, mártírjainkra. Ezt az istentiszteletet az MR1 Kossuth adója egyenes adásban közvetítette templomunkból délelőtt 10 órai kezdettel.

Már a negyvenet meghaladja a különböző rádiós és tv adások száma kis gyülekezetünkben!

Novemberben még sok alkalom lesz mind vallási mind társadalmi életünkben, amelyeknek megtartásához, megszervezéséhez kérjük a minden áldások adójának, Istennek segítségét.

Füzesgyarmatiak az október 6-i megemlékezésen

„Ott lesz az én nevem!”

Megújult a hódmezővásárhelyi templom

Több mint 100 éve, 1910-ben Kovács József hódmezővásárhelyi polgár 7900 koronát adományozott az unitárius templom felépítésének céljára, s fáradhatatlan munkával összegyűjtötte a cél megvalósításához szükséges pénzt, összesen 55 ezer koronát.

Az épület évtizedek múlva romlani kezdett, hiszen 1945 után lehetetlen volt előteremteni az állagmegóváshoz szükséges anyagiakat. A teljes pusztulástól az 1980-as években dr. Erdős Mihály és dr. Benczédi Ferenc mentették meg, hazai és külföldi kapcsolataik felhasználásával összegyűjtve a munkálatok fedezetét. A templom pusztulása azonban nem állt meg, csak némileg lassabb lett.

Kiss Mihály lelkész 1986-ban kezdte meg itt szolgálatát. Családjával együtt Csókfalváról érkezett Hódmezővásárhelyre. Rengeteg nehézséggel kellett megküzdenie, s nem csak a beilleszkedés, a gyülekezet összefogása tette próbára, hanem a templom állapota is. Felpúposodott kövezet, törött ablakok, belső és külső romok jellemezték a város egykor egyik legszebb épületét.

Reménytelennek látszott a helyzeten változtatni. A feladat azonban emberére talált Kiss Mihályban, aki nem nyugodott bele a kilátástalanságba. Ha Kovács József személyében a templomépítőt tiszteli az utókor, akkor a jelenlegi lelkészében az újjáépítőt illeti meg az elismerés. Talpalt, levelezett, kért, szervezett, majd 2007-ben saját kezűleg látott hozzá belül a vakolat leveréséhez, másfél méter magasságig, leszerelte a padokat, feltörte az aljzatbetont. A felújítás tehát megkezdődött, a belső rész 2009-re el is készült. Az októberben megtartott hálaadó istentisztelet már egy gyönyörűen helyreállított templomban történt, amelybe új, nagyszerű iparművészeti munkával elkészített színes üvegablakon ragyogott be a napfény.

A munka szerencsére nem állt meg itt, hanem ígéretesen folytatódott. Megkezdődött a külső helyreállítás. A lelkész felkutatta az eredeti tervrajzokat, amelyeken 1910. január 5-i dátummal szerepelnek az akkori építők elképzelései. Nagy segítség volt ez az eredeti állapot helyreállításában. A Kerámiaház Kft kivitelezésében, Kardos Imre ügyvezető irányításával a templomsüveg-től a lábazatig teljes körű felújítás történt. Restaurálták

A 36 méter magas, karcsú torony

a díszeket, némelyiket újra is öntötték. Megújult a négy zsalugáteres ablak és a bejáratú ajtók is. A templom körül járda épült.

Ami a munkálatok fedezetét illeti, 5 milliót sikerült szerezni a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium pályázatán, 12 milliót pedig a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete biztosított. Az anyagiak előteremtésében Elekes Botond főgondnoknak jelentős szerepe volt.

Az összes ráfordítás a kezdettől a befejezésig közel 40 millió forint. Ilyen méretű felújítási munkát az elmúlt száz év alatt nem végeztek az épületen.

*

Két évvel az épület centenáriuma után, szeptember 23-án hálaadó istentisztelet keretében ünnepelte a gyülekezet és a város a vásárhelyi templom felújításának befejezését. Kiss Mihály imáját követően Bálint Benczédi Ferenc, a Magyar Unitárius Egyház püspökének ünnepi beszéde hangzott el. Az úrvacsorai ágendát Kászoni József, mb. főjegyző mondta. Az eseményt ének és hangszeres zene tette még ünnepibbé.

A hódmezővásárhelyi unitárius templom kulturális örökségünk része, karcsú tornya, amelyet felújított toronydísz koronáz, 36 méter magasból csillan meg.

Akik pedig imádkozni térnek be a falak közé, elmondhatják az ünnepi beszédben idézett sorokat a Királyok Könyvéből: „Nézz nyitott szemmel erre a házra éjjel és nappal, arra a helyre, amelyről ezt mondtad: Ott lesz az én nevem!”

Ünnepi pillanat

Királyhegyi Ottília

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet! Kedves testvéreim! Minden embert jó érzéssel tölt el, ha sikerül valamit befejezni. Különös örömet és nyugalmat érzek a mai napon, ugyanis sikerült egy régebben hozott vállalásomat teljesítenem. Pontban három évvel ezelőtt, őszi hálaadáskor, amikor e templom belső felújítását, gyakorlatilag Isten e házának újbóli használatba vételét ünnepeltük, akkor ígértem meg nektek, hogy amint lehetőségünk lesz rá, folytatni fogjuk a munkálatokat és a templom külső felületeit is rendbe tesszük. Akkor sem blöfföltem, kijelentésem nem egy egyházpolitikus populista ígérgetése volt. Tudtam, amit ígértem, azt hamarosan megvalósítjuk, ugyanis ez a mi kötelességünk. Száz éve eleink pénzt és munkát nem kímélve felépítették a Kárpát-medence egyik legszebb unitárius szentélyét, nekünk, utódoknak „logikus” kötelességünk, hogy megőrizzük egyházunknak és a szélesebb közönségnek, bátran mondhatjuk, hogy a városnak ezt a gyönyörű épített örökségünket.

Kedves testvéreim!

Ma reggel, amikor körbejártam az épületet, megnyugodtam. Éreztem, megérte befektetni azt a sok pénzt és munkát az építkezésbe. Gyönyörű lett a templom! Meggyőződés, hogy erőfeszítéseinket nem a kiadás, hanem a megtérülő befektetések sorába kell

elkönyveljük!

Az építkezés előtt és közben többen tették fel a kérdést, miért fordítunk közel negyven millió forintot egy olyan templom rendbetételére, ami jelenleg egy kis gyülekezet otthona. A forráshiányos időkben miért nem másra és máshol hasznosítjuk pénzünket?

Az előbbieken röviden már kifejtettem egyik érveimet, de engedjétek meg, hogy más megközelítésből is rámutassak döntésünk helyességére.

Az utóbbi időben sokat töprengtem azon, hogy miért járunk templomba? Milyen motiváció, milyen elvárás visz el bennünket az Úr valamelyik házába? Mi az, amiről azt gondoljuk, hogy csak itt kaphatjuk meg? Azt gondolom, kedves testvéreim, hogy a keresztény és nem keresztény gyülekezetek nagy erőssége a közösségi élmény, az együttlét varázsa. Nyilván fontosak a többnyire szüleinktől „örökölt” vallásunk hitelvei, amelyek között jelentős eltérések vannak, de azt gondolom, nem azért járunk vasárnaponként istentiszteletre vagy misére, mert hisszük vagy nem a test feltámadását. Meggyőződés, hogy a szeretetközösség megélése, a mindennapi életünkben felmerülő létkérdésekre kapott válaszok, általánosítva mondhatnám úgy is, hogy a keresztény moralitás legalább annyira köt minket gyülekezeteinkhez, mint az örök élet reményének hirdetésével való találkozás. Ebből a perspektívából

nincs különbség az unitárius vagy más testvéregyházi gyülekezet lehetőségeitől. Nem véletlen, hogy a hívó ember jól érzi magát bármilyen felekezetű vallásos szeretetközösségben.

Kedves testvéreim!

Mi, unitáriusok nem vagyunk erőszakos hittérítők, ugyanakkor megvannak azok a harmadik évezredben is érvényes keresztény válaszaink, amelyek sokak számára érdekesek, amik miatt más felekezetűek is eljönnek hozzánk és akár betérnek gyülekezeteinkbe.

Az előbbi okfejtésből következik, azt gondolom, hogy a hódmezővásárhelyi unitárius templom nem csak az unitáriusoké. Ebből pedig az következik, hogy a templomfelújításra vonatkozó döntésünk nem csak azt mérlegeltük, hogy a gyülekezetnek jelenleg hány tagja van. Jóval inkább abban reménykedünk, hogy egyre többen jönnek majd el ide, egyre többen ismerik meg az unitárius válaszokat, egyre többen maradnak majd velünk, egyre nagyobb szeretetközösség érzi majd a magáénak ezt a házat.

Kedves testvéreim!

Végezetül: az egyház vezetése köszönetet mond a munkálatokat kivitelező Kerámiaház Kft. vezetőjének, Kardos Imre úrnak, továbbá minden munkatársának, azoknak a számunkra névtelen kőműveseknek, akik a nyári kánikula embert próbáló idején is legjobb tudásukat nyújtották. Köszönetet mondunk Kérey Csilla műépítész úrnak, aki az egyházi szempontokat, illetve a műemlék felújítás logikáját egyaránt képviselte és megjelenítette az építkezés során. És végezetül, de nem utolsósorban Kiss Mihály lelkésznek és családjának, akik türelme és kitartása kellett ahhoz, hogy feladatunkat ebben a minőségben megvalósíthassuk.

Isten áldjon benneteket!

*Elekes Botond főgondnok
beszéde Hódmezővásárhelyen,
2012. szeptember 23-án
hangzott el.*

Északkelet-Magyarországon élő unitárius hívek találkozója Tiszaújvárosban

A miskolci unitárius gyülekezetben évente tartunk egy olyan gyülekezeti napot, amelyre a szórványban élő unitáriusok és családtagjaik távolságtól függetlenül igyekeznek eljönni. E gyülekezeti napnak egyik fontos célja, hogy kötetlen keretek között lehetőség nyíljon egymás jobb megismerésére.

Mivel egyházközségünk nem rendelkezik ingatlannal, az elmúlt években többféle helyszínen is megfordultunk. De a bensőséges együttlét legmegfelelőbb helyszí-

ne mégiscsak egy családi otthon lehet. Tavaly Miklós Dienes Lidia elsőként vetette fel, hogy otthonában találkozhatunk, így az ő vendégei lehettünk. Idén, június 9-én a Marosi házaspár szíves meghívásának tettünk eleget Tiszaújvárosban.

A gyülekezeti nap keretében meghívott előadónk, dr. Kесе Melinda a test és a lélek egészségének megőrzéséről tartott előadást, majd válaszolt a feltett kérdésekre, valamint „rögtönzött rendelőjében” vércukor- és vérnyomásmé-

rés után életmód tanácsokat adott az őt kérdezőknek. Mindezek után közös ebédre és estébe nyúló, jó hangulatú kötetlen beszélgetésre került sor.

Ez úton is szeretnénk megköszönni a Marosi család meghívását és vendégszeretetét, valamint dr. Kесе Melindának az előadást, melyet az alábbiakban közlünk. Mindazok, akik jelen voltak, bizonyára egyetértenek azzal, hogy együtt tettük ünnepé ezt a napot.

Kriza János

Kedves Testvéreim! Mindannyian, akik itt vagyunk, azt az elvet valljuk, hogy „nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek minden igéjével” (Mt 4,4). De ahhoz, hogy élni tudjunk ennünk kell, és ahhoz, hogy egészségesen éljünk, nemcsak ennünk, hanem TÁPLÁLunk kell magunkat.

Továbbmennék, ahhoz, hogy helyes döntéseket hozzunk életünk során, hogy jól lássuk az ok-okozati összefüggéseket a körülöttünk és bennünk zajló események, érzések, érzésviharok kapcsán egyaránt kell gondoskodnunk fizikai, szellemi és lelki énről.

Tehát táplálnunk kell nap mint nap magunkat. Meg kell akadályozzuk, hogy ártalmas dolgok kerüljenek a testünkbe, mint pl. a dohányzás közel 4000 idegen anyaga, az alkohol, a drogok, a felesleges, gyógyszereknek nevezett kémiai vegyületek, a tartósítószer. Rendszeresen kell mozognunk a jobb oxigén ellátás, a vérkeringés, az anyagcsere serkentése végett, az endorfinok, mint „boldogság hor-monok” felszabadítása céljából. És természetesen, nap mint nap gyakorolnunk kell hitünket imádkozással, Biblia olvasással, melyek segítenek abban, hogy a SZERETET törvényét cselekvő-

képesen tudjuk alkalmazni, mely életünk legfőbb célja.

Tehát nem lehet öncélú az egészséges életmód, nemcsak egy mai divat és hóbort, és nem lehet ön-pusztító sem az életvitelünk, az azt csinálom, amit akarok felkiáltással, mert már Pál is figyelmeztette a korinthusiakat : „Avagy nem tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szent Léleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek, és nem a magatokéi vagytok.” Érezzük, remélhetőleg tudjuk is, hogy nagy a felelősség, nemcsak magunk miatt, a jó, mai kifejezéssel, életminőség biztosítása miatt, hanem családjunk, társa-

dalmunk miatt is, hogy ne okozunk szánt szándékkal fájdalmat, ne rójunk rájuk nagy terhet betegségeinkkel, mindenféle panaszainkkal és nem utolsósorban a kapott ajándékot, az ÉLETET nem illik, nem szabad elherdálnunk.

Gyerekként elfogadjuk azt, amit elének tesznek, amivel etetnek, amit mondanak az élet különböző területeiről, meghatározó tud lenni mindenképpen, amit látunk, de felnőttként felelősek vagyunk már abban mit termelünk (sajnos ez egyre ritkább), mit vásárolunk, mit teszünk az asztalra étkezések alatt, illetve végül mit teszünk a szánkba. Fontos meghatározni, hogy milyen céllal eszünk: a látás, a szaglás, vagy tán az ízérzékelésnek szeretnénk hódolni, vagy egyszerűen azért eszünk, hogy éljünk. Ez utóbbi talán a mai, pillanatnyi boldogságra, örömszerzésre törekvő világunkban eszünkbe sem jut, nem tren-di, annyi a kísértés a boltokban, a médián keresztül, a társadalmi kapcsolatainkban, hogy nagyon maradi volna, ha az evést leegyszerűsíteni csak az életben maradásra.

Milyen érdekes, hogy mi keresztények mennyire büszkéek vagyunk a Bibliánkra, mely egyébként utasításokat tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mit együnk, hogyan együnk, mégsem foglalkozunk ezzel, hanem eszünk a szokásainktól vezérelve, a kíváncsiságaink, függőségeink rabjaiként.

Mit mond Péter az első levelében: „Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és idegeneket, tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen vitézkednek.”

A Teremtés könyvében Isten meghatározta a mit: „Imé néktek adok minden maghozó füvet, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van; az legyen néktek eledelül”. Az özvíz után kap-

tuk meg a lehetőséget, hogy állati dolgokat fogyaszthassunk: „Minden mozgó állat, amely él legyen néktek ele-delül; amint a zöld füvet, nektek adtam mindazokat.” (Mózes I. Könyve 9,3) Igen ám, de számtalan utalás van arra, hogy hogyan együk az állati dolgokat és természetesen a mérték is meghatározó.

Röviden összefoglalnám azt a sorrendet, amit a táplálkozásunkban követnünk kellene:

– Az alapot a teljes kiőrlésű gabonafélék kell képezzék, változatosan mindenféle gabona héjukkal együtt, így tudván kihasználni a gabonák adta komplex tápanyagokat, a szénhidrátokat, hasznos növényi fehérjét, a rostokat, melyek az emésztőrendszerünkben rácszerkezetet képezve egyenletes cukor, vitamin, ásványi anyag felszívódást biztosítanak, seprűként tisztítva a bélfalat, hogy ne történjen salakanyag lerakódás.

– A zöldségekkel tudjuk legjobban lúgosítani a testünket, ezeket nyersen, párolva, még ropogósan kellene fogyasztanunk, nem agyonfőve, számos vitamint ezáltal elveszítve. Biztosan hallott már mindenki a lúgosításról, mely szerencsére divatossá is vált manapság. Az ok az, hogy tudományosan is kiderült, hogy a savasító táplálékainkkal, mint amilyen a finomított szénhidrátok, fehér liszt, fehér rizs, cukor és minden ami ezekből készül, valamint az állati termékekkel savasítjuk a testünket, elősegítjük a gyulladásos folyamatokat, melyek képezik az alapját a mai, ún. életmódi betegségeinknek, mint amilyen a 2-es típusú, nem inzulinfüggő cukorbetegség, magas vérnyomás, érlemezsedés, melynek fontos szerveinkre való hatásaként lép fel a koszorúér-megbetegedés, agyi katasztrófák, veseelégtelenség leggyakoribb formái, aztán egyes rákfajták, és a degeneratív, vagyis kopásos, valamint gyulla-

dásos ízületi bántalmak.

– A zöldségeink után jönnek a hüvelyesek, melyek nagyon fontos növényi fehérje forrásaink, megtalálhatóak bennük azok az esszenciális aminosavak is, melyeket a szervezetünk nem tud előállítani, és amelyekről sokáig az a tévhit terjedt, az orvosi egyetemen is még azt tanították, lehet most is, hogy csak az állati termékeinkben vannak meg.

– Nagy csoportját képezik a táplálkozásunknak a gyümölcsök, melyek nagyon jó cukor, vitamin, ásványi anyag forrásunk, az ezekből származó cukor a rosttartalom miatt egyenletesen szívódik fel, és édességvágyunkat egészségesen elégítik ki.

– Fontosak a telítetlen zsírokat tartalmazó olajos magvak, melyek segítenek a zsírban oldódó vi-taminok felszívódásában, ezekből származó olajokat lehetőség szerint hidegen sajtolva fogyasszuk.

– A táplálék-piramis csúcsára, egy kis területre kerültek az állati termékek, tej, tejtermék, tojás, hal, fehér húsok, vörös húsok, melyek elvileg el is hagyhatóak, és ha már kialakultak azok az ún. élet-módbetegségek, a legjobb lenne, ha nem fogyasztanánk őket.

Fentiek figyelembevételével, napi alkalmazásával táplálkozásunk segítséget tud nyújtani az egészség megtartásában, ugyanakkor, mint a „táplálékok legyen orvosságod” jelmondat szerint, azt is lehetővé teszi, hogy javítsunk elrontott egészségünkön, esetleg meg is gyógyuljunk.

Az egészséges életmódnak más tényezői is vannak. Tanulmányok egyértelműen kimutatták, hogy ahhoz, hogy betegségmentesen, hosszabb ideig tudjunk élni, szükség van még napi 7-8 óra alvásra, ugyanakkor arra is vigyáznunk kellene, hogy ne együnk az étkezések között. Reggelizzunk rendszeresen, este

lefekvés előtt legalább 4 órával együnk, vigyázzunk a testsúlyunkra, rendszeresen mozogjunk, és csak keveset, vagy egyáltalán ne igyunk alkoholt, főleg pedig ne dohányozzunk!

A mozgással kapcsolatban kiemelném, hogy egészségmegőrzés céljából napi 30 perc gyaloglásra legalább szükségünk lenne, mely tempósabb, 100 lépés/perc sebességet jelentene, illetve, ha fogyni is szeretnénk, akkor napi 1 óra lenne az előírt. Ide kívánczok elmondani, hogy ha nem használjuk, kíméljük a fájó ízületeinket, akkor „be-rozsdásodnak”, még jobban elhasználódnak, elmerevednek, még nehezebben tudjuk rávenni magunkat a kimozdulásra. A rendszeres mozgás ezen kívül segít leküzdeni az idegességet, kezeli a depressziót, javítja a stresszel birkózó mechanizmusokat, enyhíti az Alzheimer kór tüneteit, akinek rossz a vérkeringése a lábszáraiban, verőeres, vagy vénás keringési zavar miatt, csökkenti az ezek okozta fájdalmakat.

Tehát győzzük le a lustaságunkat, az elmerevedett ízületeink okozta tehetetlenségünket, önsajnálataunkat, kerítsünk jó gyalogló cipőket és induljunk! Otthon pedig a reggelt már kezdetjük tornával, és egy jó tanács, hogy minden házimunkát fogjunk fel tornagyakorlatnak, akkor sokkal nagyobb élvezettel csináljuk, és máris nemcsak öncélú tevékenységnek fog tűnni, hanem az egész családunk profitálni fog belőle. Ki is terjeszthető ez a vérkeringést pezsdítő munka a lakáson kívülre is. Természetesen egyszerűbb, ha valakinek háza van, kerteskéje, mert annál nagyobb örömforrás nincs, mint kerteteszkedni és gyönyörködni benne, akár élvezni, annak gyümölcsseit, de meg lehet ezt valósítani a tömbházak környékén is szemétszedéssel, környezet tisztogatással, szépítgetéssel, melyekkel

még több embernek növeljük a jó közérzetét, esetleg követendő példát mutatva.

Ebből máris következik, hogy ne haszontalanul, TV előtt ülve, tudatot módosító adásokat nézve, elmerevedve, felháborodva a láttakon, vagy éppen sóvárogva a reklámok által dömpingszerűen ránk zúdított, elérhetetlennek tűnő termékek után, töltsük drága óráit életünknek. Ha este tévézünk, sohase hálószobában, lefeküdve tegyük, hanem határozzuk meg, hogy mit szeretnénk megnézni, majd kapcsoljuk ki a TV-t és úgy fekdjünk le. Ha mégis ez a hálószobánkban van, akkor szellőztessünk egyet, hogy az elektromágneses szennyeződéstől szabaduljunk.

A káros szenvedélyeinkről, mint a dohányzás is említést kell tennem. Megdöbbenő volt számomra is, amikor a foglalkozás egészségügyi szakvizsgára készítettem és felvilágosítottak, hogy 1 szál cigaretta elszívásakor közel 4000 idegen anyag kerül a testünkbe. Gondoljunk bele milyen nehéz terhet rovnak immunrendszerünk, testünk védekező apparátusának katonáira, akik a nap 24 órájában éberen őrködnek, hogy megvédjenek bennünket a külvilág ellenségeivel szemben, mi pedig mint az áruló tábornok beengedjük országunkba a pusztítást.

Ezek után, miért ítéljük el a hirtelen öngyilkosságot és elsiklunk afelett, hogy a dohányzás, rendszeres alkoholfogyasztás, vagy akár a túlevés, főleg a testünkre egészségtelen ételek szenvedélyes zabálása szisztematikus, lassú öngyilkosságot jelent.

Szót kell ejtenem a mérsékelt alkoholfogyasztás következményeiről is. A mértéktelenről tudjuk, hogy „öl, butít és nyomorba dönt”. De vajon kinél mennyi a sok? Hát ezt előre nem tudjuk, hogy ki milyen érzékenységgel bír. Láttam, már rendszeres sörfo-

gyasztás mellett is májelégtelenség kialakulását. Tehát mindenképpen tudnunk kell a rendszeres mérsékelt alkoholfogyasztás következményeit is: elősegíti az iszákosság kialakulását, elhízás, balesetek, magas vérnyomás, kórosan magas triglicerid-szint, agyvérzés, agysorvadás, csökkent immunfunkció, gyomorgyulladás, köszvény, krónikus kimerültség, öngyilkosság, mellrák, vastagbélrák, menstruációs fájdalmak, magzati alkoholtünetek, leukémia az utódoknál, csökkent ítélőképességet, az előrelátást és az erkölcsi értékelést is.

Az alkohol és a dohányzás is károsítja a homloklebenyünk agysejtjeit, melyek szerepet játszanak az akarat, erkölcsiség irányításában. Tehát, ha sarkítok és durván fogalmazok, a pusztítások eredménye-képpen akarat-szegény és jellegszegény, akár jellemtelen emberekké válhatunk. Érdemes ezt a kockázatot felvállalni?

Nem árt a koffeinbevétel veszélyeiről is szót ejteni. Megnöveli a kockázatot a vetéléseknek, a kis súlyú csecsemők születésének, a depresszióknak, a szorongás, kimerültség fokozásának, a magas vérnyomás szívbetege, csontritkulás, bizonyos rákbetegségek, mint a vese-, mell-, hasnyálmirigy-, petefészek, húgyhólyag és vastagbélrák megjelenésének.

Az elhangzottak elkerüléséhez, betartásához, a mértéktelenség megvalósításához nagy szükségünk van önuralomra, akareterőre, melyek erőszakkal nem érhetők el, csak naponkénti imádkozással, melyben bátran kérjük, de ne feledkezzünk meg a szüntelen háláról sem. Azt kívánom mindannyiunknak, hogy az isteni bölcsesség birtokában, jó közérzettel, belső békével, boldogságban tudják megélni szép földi éveiket.

Dr. Kese Melinda

Július 15-én az ünnepi közgyűlés után összegyűltek az egyházközség asszonyai és megalakították a Pestszentlőrinci Unitárius Nőszövetséget. Maguk közül tisztségviselőket is választottak, Tóthné Erdő Mária volt gondnokasszony lett az elnök és dr. Baki Andrea presbiter asszony a főtitkár. A jelenlévők programtervet állítottak össze.

Szeptember 23-ára a gyülekezeti Nőszövetség újabb összejövetelt hirdetett meg, melyre a férfiakat is meghívták. Az asszonyok és férfiak összefogásából gyönyörűen kitakarították a templomot, a gyülekezeti termet, lemosták az ablakokat, kitisztították a hímzéseket.

Nagy öröm volt mindannyiunknak az Őszi hálaadás ünnepén a ragyogó tiszta templomban ünnepelni. Köszönet mindenkinek, aki segített és részt vett benne!

Október 14-én rendkívüli közgyűlés volt Lőrincen, amelyen Bánó Miklós lemondott gondnoki tisztségéről. A megüresedett helyre egyhangúan választottuk meg Giba Ferenc addigi pénztárost, aki családjával együtt

hosszú évek óta példamutató munkát végez a gyülekezetben. Az új gondnok életére, egyházi szolgálatára Isten gazdag áldását kérjük!

Október 28-án a gyülekezet lelkésze reformációi emlék-istentiszteletet tartott. Az istentisztelet során emlékeztünk Szervét Mihályra, halálának évfordulóján, majd a hívek megkoszorúzták a templom külső falán elhelyezett Szervét emléktáblát.

A táblánál Dr. Lőrincz Ernő tartott emlékbeszédet. Ernő bácsi, volt főgondnok-helyettes,

egyházjogász, nyugalmazott egyetemi tanár korát meghazudtolva segíti a gyülekezet életét, rendszeresen részt vesz a rendezvényeken, átfogó jogi tudásával, műveltségével, egyház-szeretetével és mély unitárius hitével nagy támasza a gyülekezetnek és a keblitanácsnak.

A következő oldalon az ő jellemzően humoros-hangulatos beszámolójában olvashatunk az őszi hálaadási ünnepségről.

Az Úristen adjon neki még hosszú életet és sok erőt!

Szomorú szívvel vett búcsút a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség Kaszay Emília testvérunktől, Emikétől, 2012. október 1-én, a lőrinci templomban dr. Szent-Iványi Ilona és Szász Adrienne lelkésznek szolgálatával.

Emike édesanyja a Nagyajtáról származott unitárius Kisgyörgy Anna volt, aki megismerkedett Kaszay Pál pékmesterrel. Kaszay Pál áttért unitárius vallásra és mind az öt gyermekük ebben a vallásban nevelkedett.

Emike 1934. augusztus 10-én született, 8 éves volt, amikor a család Pestszentlőrincbe, az Állami telepre költözött, és attól kezdve hűséges tagja volt a gyülekezetnek.

Kaszay Emília 1956-ban ment férjhez Kováts Józsefhez, élete nagy szerelméhez, és egy év múlva szüle-

tett meg egyetlen gyermeke, Levente, aki ma presbitere a lőrinci egyházközségnek. Öccse, dr. Kaszay Csaba, évekig volt egyházunk jogtanácsosa, míg magához szólította az Urísten.

Emike sokáig presbitere, majd jegyzője volt az egyházközségnek. Évekig ő főzött a gyülekezeti esteken. Élete utolsó évében, nagy betegen is minden vasárnap ott imádkozott a templomban. Utolsó jártányi erejével is a kis közösség életét szolgálta. A templomi gyászszertartás után Kováts Józsefné, Emike hamvait a Kispesti Temetőben, férje mellé helyezték örök nyugalomra.

A Mindenható adjon neki örök csöndes békés nyugalmat, gyászoló fiának és hozzátartozóinak megnyugvást az örök élet hitének reményében!

Szeptember harmincadika Pestszentlőrincen

Midőn Havannában...” – akár az örökzöld sláger kezdősorával is indíthatnám tudósításo-mat, csak hát én nem ott szálltam hajóra, hanem Óbudán autóba, hogy eljussak a pesti Havannába, pontosabban a Szervét Mihály térre, ahol árnyas fák között egy kis unitárius templom ünnepre várt. Tudtam, hogy ilyenkor megtelnek a padok, hiszen hálaadás napja ez a nap, de tudtam azt is, hogy ezúttal kettős ünnep zajlik itt, mert ugyanerre a napra találkozót szerveztek a homoródalmási elszármazottak és Almással rokonszenvező unitáriusok (és más felekezetűek) számára.

A két program egybeesése, előkészítése a szokásosnál nagyobb sürgést-forgást eredményezett a gyülekezeti teremben és a templomkertben egyaránt. Szorgos kezek két pavilont „teremtettek” a kertben, mások pedig a konyhában tüsténkedtek, vagy az ebédlőnek, szalonnak, irodának, nappalinak, stb. számító gyülekezeti termet rendezték és díszítették. A templom piacán, az úrasztala mellett egy hatalmas kerek tálcán ropogós friss házikenyer és gyönyörű szőlőgerzdek jelképezték, miért is

adunk hálát ezen a napon Istennek.

A templom 11 órára csakugyan megtelt, és a hívek áhítattal énekelték legszebb zsoltárainkat, miközben a gyülekezet lelkésze (papnője) Dr. Szent-Iványi Ilona az alkalomhoz illő szép prédikációval mutatott rá a nap népi és vallásos jellegére, tradíciójára.

Az istentisztelet után rövid műsor (gyermekszavalatok) következett, majd sor került az úrvacsorára Szász Adrienne lelkésznő közreműködésével. A délelőtti tehát a hálaadásnak, morális kötelezettségünk teljesítésének szenteltük, és lelkiekkel feltöltődve váltottunk át délután egy más „műfajra”: szilva- és köményespálinka kóstolásra, ebéd előtti társalgásra.

Maga az ebéd szerintem egy igazi székelyföldi költemény volt: borsostokány puliszkával. Ez a menü emlékeztetett a néhai dr. Jakab Jenő lelkész úr rendezte szeretetvendégségekre, (jó lenne felújítani!). Az asztalokon vörös- és fehérbor, valamint a Hargita gyöngye ásványvíz (= borvíz!) ékeskedett, de sört és ká-

vét is lehetett kapni a kinti pavilonok egyikében. Az i-re a pontot a kürtőskalács tette fel!

És ne tessenek azt hinni, hogy mindezt egy rendezvényszervező hivatásos cég megrendelésre „követte el”! Nem! Egy homoródalmási (jelenleg Érden élő) unitárius atyánkfia, a presbiter Bodor Sándor és családja érdeme a kiváló eredmény. Bodorék (férj, feleség, két fiuk, egy lányuk) teljes kapacitásukkal szolgálták a találkozó sikerét: ők hozták a gyönyörű virágcsokrokat, ők főzték a puliszkát, ők tálták fel az otthon, saját kemencében sültöt valódi-igazi falusi házikenyeret, ők varázsoltak büfét a kertbe hűtőszekrénnel és kávéfőző géppel felszerelve... Természetesen barátok, barátnők is segítettek, így Kovács Levente presbiter, a főző-sütő tudományok doktora állította elő a borsostokányt egy kondérban, szabadtéri tűzhe-lyen.

Egy kis zene és 1-2 táncszám után az egybegyűlteket dr. Szent-Iványi Ilona köszöntötte, nagy szeretettel. Kifejezte örö-mét, hogy találkozhattunk, ün-nepelhettünk. Hálásan köszönte meg a szervezők, közreműkö-dők áldozatkész segítségét, fáradozását és hasonló összefogatelek reményében kérte Isten áldását mindnyájunkra.

Szót kért és kapott e sorok írója is, aki elmondta, hogy ő Homoródbászfalván töltötte gyermekora egy részét, az pedig szomszédfalú Homoródal-mással, tehát földiek-rokonok vagyunk, és jóleső érzés a találkozás egy ilyen napon, amikor Istennel, közös hazával és hasonló gondolkodású unitárius magyarokkal vagyunk, lehetünk együtt. Méltatta a Bodorék kezdeményezését, teljesítményét és a békés-baráti légkör fontossá-

"Szót kért és kapott e sorok írója is..."

gát, megtartását, arra is tekintettel, hogy ez az egyházközség befogadó hajlék minden jószándékú erdélyi számára is. És annak ellenére, hogy nem bazilika, nem kölni dóm, testvéri érzéssel, vendégszeretettel várja mindig látogatóit.

Egy emlékezetes, tartalmas nap volt tehát ez a szeptember harmincadika a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközségben. Mint a szép, híves patakra a szarvasok és az erdők más lakói szomszját oltani mennek, úgy jöttünk össze, hogy imádkoz-

zunk, majd beszélgessünk életünk, egyházunk, országunk dolgairól, és valljunk az összetar-

tozás tényéről, a kölcsönös megértés szükségességéről.

A magam részéről – megis-

merve az utóbbi 1-2 évben ennek az egyházközségnek, presbitériumának gondjait (fűtési és vizesblokk problémák, betöréses lopás, tulajdonjogi helyzet, pénzsűke, gondnokválság, stb.) különösen üdvösnek tartom, oázisnak vélem ezt a napot, a lelkész, a keblitanács elnöksége s az egész presbitérium számára. A pihenés, kikapcsolódás kellemes napja, a hálaadás biztató üzenete remélhetőleg forrása lesz új tervek megalkotásának és megvalósításának.

Dr. Lőrincz Ernő

Gondviselés együtt

A Magyar Unitárius Egyház történelmi egyesítő zsinata előtt már megkezdődött a Gondviselés Segélyszervezet határon átvéelő munkája, hiszen a rászorultságot nem lehet dátumokhoz kötni, adni akkor kell, amikor szükség van rá, és bővítve, kétszer ad, aki gyorsan ad. A lassan elfutó esztendő kezdetén pályázatot hirdetett a Gondviselés Segélyszervezet, de már a láthatáron megvalósuló egyesület is figyelembe véve, a pályázat kiterjedt az anyaországi egyházrészre is, mert azelőtt már létrejött a Gondviselés Segélyszervezet magyarországi „fiókszervezete” is. Még azelőtt nagyon jó visszhangja volt és elismerést aratott az a tény, hogy az „ott-honi” Gondviselés Segélyszervezet több olyan akcióban vett részt az anyaország területén, amellyel felhívta áldásos

tevékenységre a figyelmet. A fent említett pályázaton részt vett a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség is, amelynek lelkésze is adományával kérte a segélyszervezet tagjai közé felvételét. A pályázatunk jelentős összeget nyert azoknak öröme, akiket megtámogattunk, és nem utolsó sorban a gyülekezet öröme is. A Békés Megyei Hírlap (több 10 ezres példányszámú napilap) is hozta a „jó hírt” miszerint a pályázati pénzből négy többgyermekes családot és három rászoruló egyedülállót segítünk tüzelővásárlással, élelmiszervásárlással és gázdíj kifizetésével az elnyert 55 ezer forint mellett a gyülekezet és az Önkormányzat ugyanolyan összegű kiegészítésével. Kis gyülekezetünk több más formában évek óta folytatja a támogatások valamilyen formáját (alapítványi

pályázat az Unitárius Alapítványtól és a mi, saját Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítványunktól, iskolakezdési támogatás, karácsonyi segély a gyermekeknek, év végi jutalom a hittanosoknak, stb.), de ez mégis más volt: egy egyesülés előtt álló egyház segélyszervezetének határon átvéelő önzetlen „gondviselése”.

Látni kellett volna a megsegített többgyermekes családok és egyedülálló meggyatódását, amikor elmentünk vásárolni közösen, vagy a jármű udvarára vitte a tüzelőt, vagy visszavittük a kifizetett gázszámláját. Hisszük, hogy az egyesült egyházban még erősebbek és hatékonyabbak lesznek a „gondviselésnek” különböző formái, megnyilvánulásai.

*Balázs László,
Füzesgyarmat*

Megújuló egyházzenei élet a Nagy Ignác utcában

Több év után újra állandó énekvezére van a Budapesti Unitárius Egyházközségnek;

Mészáros Nóra kántor, zongoraművész, -tanár, korrepetitor személyében. Egyházközségünk köszönettel tartozik a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete elnökségének – személyesen Elekes Botond főgondnoknak és Dr. Barabássy Sándor főgondnok-helyettesnek –, akik mindvégig támogatták az új kántor kinevezését, és megteremtették alkalmazásának feltételrendszerét. Az alábbiakban Mészáros Nóra bemutatkozása olvasható.

„1978-ban születtem Miskolcon. Szüleim most is ott élnek. Általános és zeneiskolai tanulmányaimat szülővárosomban kezdtem. Nyolcévesen adtam első koncertemet. Tizenhárom évesen Budapestre kerültem, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolába. 1997-től 2001-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, majd 2001-től 2004-ig a Grazi Zeneművészeti Egyetem (Universität für Musik und Darstellende Kunst) hallgatója voltam. Az ausztriai évek alatt több ösztöndíjban is részesültem: 2002-ben az Osztrák Kulturális Minisztérium és a Forum Hungaricum tanulmányi ösztöndíját, 2003-ban pedig a Steiermarkische Landesregierung tanulmányi ösztöndíját nyertem el. Ekkortól játszom orgonán is.

2003-tól a miskolci Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola zongoratanára, majd ezzel párhuzamosan 2005 és 2011 között a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetének

Mészáros Nóra énekvezér

óraadója voltam. Növendékeim rendszeresen részt vesznek különböző tanulmányi versenyeken, mesterkurzusokon, illetve sikeres felvételi vizsgát tettek magyarországi és külföldi felsőoktatási intézményekbe. A miskolci évek alatt a tanítás mellett nagy örömmel – hitét megélő evangélikusként – a Miskolc-Belvárosi

Evangélikus Egyházközség kántora és zenei szervezője is voltam. Terveim szerint az ott szerzett tapasztalatokat fogom kamatoztatni a Budapesti Unitárius Egyházközségben. Énekvezérként a vasárnaponkénti szolgálat mellett feladatomban tekintem a templom orgonájával kapcsolatos teendőket, a gyülekezet zenei nevelését és a zenei élet szervezését.”

Egyházközségünk zenei életének fellendülését szolgálhatja az is, hogy – a Belváros-Lipótvárosi Egyházi Épületekért Közalapítvány támogatásnak köszönhetően – jelentős felújítás alatt van templomunk orgonája. A játszóasztal, a sípszerkezet, az elektronika és a hangrendszer, valamint ehhez kapcsolódóan a templomkarzat és az orgona körül elhelyezkedő bútorok korszerűsítésének köszönhetően a Nagy Ignác utcai orgona 2013 elejétől szóló- és kamarazenei hangversenyek megrendezésére is alkalmas lesz. Reményeink szerint a karácsonyi úrvacsorás istentiszteleteken már teljes szépségében fog szólni patinás – de az elmúlt évtizedekben igencsak elhasználódott és villámcsapás következtében megrongálódott – német gyártmányú orgonánk.

Krónika szeptembertől novemberig

Szeptember 10-én, hétfőn – az évtizedes múltra visszatekintő Érték+Őrző kulturális estek keretében – vendégünk volt **Ferdinandy György** nemzetközi hírnévű író. Az est háziasszonya Dr. Hatfaludy Zsófia volt. Az alkotót Vajda László gondnokunk

mutatta be, aki unokatestvérét is tiszteli az íróban. Ferdinandy György részt vett az 1956-os forradalomban, ezért az ország elhagyására kényszerült. Egyetemi tanulmányait Strasbourgban (Franciaország) végezte, itt jelentek meg első kötetei is. Ezt követően 37 éven keresztül a Puerto Rico-i Egyetemen tanított; néhány spanyol nyelvű kötet után azonban úgy döntött, a továbbiakban csak magyar anyanyelvén ír. Az elmúlt évtizedekben mintegy húsz kötete jelent meg idehaza. 2011-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét kapta meg. Magas színvonalú előadásában életéről és magyar hitvallásáról beszélt. Ezt követően jó hangulatú beszélgetés alakult ki a résztvevők között, majd műveit dedikálta az érdeklődőknek.

Egyházközségünk hagyományos **őszi szabadtéri istentiszteletét** 2012. szeptember 22-én, szombaton 11 órai kezdettel tartotta a Verőcéhez tartozó Magyarkúton, ahol egyházi ingatlanunk található – festői környezetben. A magyarkúti vendégház felújításáról az Unitárius Élet 2012/3-4. számában

részletesen is beszámoltunk. A szabadtéri istentiszteletet ezúttal is szeretetvendégség követte: az ebéd (gulyásleves) költségeit Dr. Barabássy Sándor, a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületfőgondnok-helyettese, egyházközségünk presbiterre állta, unokája (Mandula Virág) keresztelése alkalmából.

Őszi Hálaadási ünnepi istentiszteletünk 2012. szeptember 30-án, vasárnap 11 órakor került sor, amelynek keretében úrvacsorára felvételére is vártuk konfirmált unitárius testvéreinket. A szószéki szolgálatot Kászoni József vezető lelkész végezte. Istentiszteletünkről élő közvetítést sugárzott az M1 közszolgálati televízió. Kászoni József prédikációja lapunk 1-3. oldalán olvasható. Az istentiszteletet 43. számú énekünk első versszaka (Adjunk hálát mindnyájan) nyitotta, derekas énekként A Sionnak hegyén Úristen (148.), közénakként a Szeretlek Isten (32.), úrvacsorai énekként a Jer az Úrnak asztalához (166.), záróénekként az Uram, tehozzád szállt imánk (263.) című énekünk hangzott el. A felemelő ünnepi istentiszteletet a Magyar Himnusz és a Székely Himnusz közös eléneklése zárta.

Október 24-én, szerdán este gyülekezeti termünkben, az Érték+Örző sorozatban **Méder Áron világutazó** volt a vendégünk, aki Carina nevű, alig hatméteres balatoni vitorlásán három év alatt körbejárta a Földet,

majd élményeiről könyvet írt, amely a Jaffa Kiadó gondozásában jelent meg. Ennek fülszövegéből idézünk most néhány mondatot: „Hello! Hola! Bula! Kia ora! Szelámat pagi! Angol, spanyol, fidzsi, maori, indonéz és még vagy tucatnyi más nyelven köszöntötték egy-egy kikötőben Méder Áront, aki három óceánt és negyven országot érintve, közel 55 ezer kilométert tett meg Carina nevű ladikjával. A szerző 2006-ban, 26 évesen indult útnak, hogy aztán három évvel később a harmadik magyar szóló földkerülőként térjen haza. Igaz, ilyen kis hajóval korábban még senki sem próbálkozott. A rendszeresen vezetett hajónapló alapján írt könyv olvasója nem csupán a földkörüli szológátorlás egyedülálló kalandját élheti át, de bepillantást nyerhet bolygónk sokszínű világába is: a karib-tengeri konyhától kezdve a galapagos állatvilágon át egészen a jemeni kalózzónáig.”

A Magyar Unitárius Egyház egyesülési folyamatának fontos állomása volt a **Magyarországi Egyházkerület tisztújítása**, amelyre október 27-én került sor. A Budapesti Unitárius Egyházközség vezető lelkészét, Kászoni Józsefet az Egyházkerületi Képviselő Tanács (EKKT) Közgyűlése püspöki helynökké választotta. Presbitériumunk tagjai közül Dr. Barabássy Sándor eddigi főgondnok-helyettes – tisztségét megőrizve – felügyelő gondnoki megbízást kapott; Dr.

Hatfaludy Zsófia gondnokunkat és Kaveczkiné Farkas Katalin presbiterünket pedig az EKKT világi tagjai közé választották. Szeretettel gratulálunk, és egyházszolgálatukra Isten áldását kérjük.

November 1-jén – hagyományainknak megfelelően – Dr. Szent-Iványi Ilona pestszentlőrinci lelkész tartott **Halottak Napi emlékestentiszteletet** templomunkban. Megemlékeztünk egyházalapító püspökünkről, Dávid Ferencről, valamint elhunyt püspökeinkről, főgondnokainkról, lelkészeinkről és gondnokainkról. A meghatóan szép istentiszteleten Szent-Iványi Ilona külön-külön gyertyát gyújtott azokért a szülőkért és nagyszülőkért, testvérekért, házastársakért és gyermekekért is, akiket Isten már magához szólított.

Lapzártánk idején, november 11-én, vasárnap délből, az istentisztelet után nyílt meg gyülekezeti termünkben **Szeredi Ambrus Noémi** textilműves kiállítása, amely november végéig látogatható. „Érdeklődésem fokozatosan a szabad, de elmélyültebb képalkotás felé fordult. Így kötöttségek nélkül szárnyalhatok, belső hangok irányítják a gondolatokat, a szép teremtesének folyamatát, az ujjakat, a tűt, a gyöngyöket... A hetekig is eltartó alkotómunka során átlényegülnek a képek, lelkem mélyéről törnek elő. E folyamat során fedeztem fel, s kezdtem alkalmazni az elhasználandó textíliákat, amelyeknek jelentős része az öreg bútorok levetett ruháiból, régi bársonyszoknyákból, selyemingekből, csipkeszegélyekből került ki. Ezáltal új életre keltek, őrzik múltjuk titokzatosságát, s új tartalmakkal gazdagodnak” – vallja Szeredi Ambrus Noémi, aki erre a kiállításra a maga sajátos textiltechnikájával unitárius címerünket is elkészítette.

Retkes Attila

Méder Áron előadása egyházközségünkben 2012. október 24-én

Mostonában Farkas Dénes többször idézett [az elektronikus levelező listán] néhai Sebess Pál torockói iskolamestertől. Nem tudom, honnan a forrása, de leírhatok ezzel kapcsolatban néhány sort.

Gyermekkoromban, 1965 előtt megvolt még a torockói házunk. Nyárára kicsaptak oda nagyanyámmal. Olyan szegények voltunk, hogy alig tudtunk venni cukrot és petróleumot. Villany nem volt, csak petróleumlámpa. De vidám volt az élet.

Este felvittünk a házba két kancsó vizet. Reggelre felvette a szoba hőmérsékletét és lehetett mosdani a mosdótálban. Fogpaszta nem volt, de volt nagyanyámnak még a háború előttről valami fogmosó pora, amit használtunk.

Jórészt a kertből éltünk. A virágos kertben angol oxfordi pázsitot vetettek, amit nagyanyám

nővére hozott több mint száz évvel ezelőtt, amikor unitárius ösztöndíjjal Oxfordban tanult. (Aki meg akarja tudni, hogy melyik évben volt Oxfordban, az nézze meg Zsakó Erzsébetnek a Nőszövetségről írt könyvében.) Közel ötven éve a pázsitot kiszántották.

Nagyanyám csak Bécsig jutott el tanulni, egy apácázárdába.

És volt az udvaron krikett, amit a szomszéd gyermekek butykósdinak neveztek. Én már nem emlékszem, de a kertben teniszeztek is.

Egyszer kijött édesapám, és két rakoncátlan fiát elvitte a borbélyhoz, mert már igen nagyra nőtt a sörényünk. Hát rendes borbély nem volt Torockón, de szombatonként egy helybeli földműves atyafi (kollektivista) – akinek rendes neve Király volt, de nyilvánosan mindenki úgy hívta, hogy Elmer – alkal-

mi borbélyműhelyt állított fel. Ez a mi utcánk, a Szentgyörgy utca elején, a központból kifele menve, bal oldalt az első ház volt. Faház volt, akkor is romos. Ma már nem létezik, üres telek.

Úgy csúfolkodtak ezzel a borbéllal, hogy Elmer feltesz egy sablont az ember fejére, ami lennebb van azt levágja, majd elegyengeti. A sablon lehetett egy szitakarika.

Amikor Elmer borotvált, akkor a habot valamilyen papírra kente, amit a padláson talált. Hát ezek a torockói algimnáziumból, Sebess Pál idejéből származó papírok voltak. Már nem volt mit menteni.

Elmer fia Kolozsváron volt topográfus vagy műszaki rajzoló. Néha, régebben, láttam a templomban. Nem tudom mi lett vele.

Sajnálattal,

Mikó Lőrinc

FŐTANÁCSI ÜLÉS KOLOZSVÁRON

A Magyar Unitárius Egyház legfőbb kormányzó testülete, az Egyházi Főtanács 2012. november 24-én Kolozsváron ülésezett.

Az összesen 159 tagú, lelkészekből és világi képviselőkkel álló Főtanács szombaton 10 órakor áhítattal kezdte munkálatait. A határozatképesség megállapítása és a tárgysorozat elfogadása után a testület előtt letették a hivatali esküt a tisztségüket újonnan átvett egyházköri tisztségviselők, a magyarországi egyházkerület főtanácsai képviselői, az egyetemes egyház újonnan alkalmazott főtisztségviselői, ugyanakkor a Főtanács megerősítette a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete püspöki helynökének és főgondnokának a főtisztségviselői megbízatását.

A továbbiakban választásra került sor. Az Egyházi Képviselő Tanácsba jelölt lelkészek és világiak bemutatták rövid szakmai életrajzukat, majd nyilatkoztak a múltbeli és jelenlegi államvédelmi szervekkel való esetleges kapcsolatokról. Ezután a Főtanács megválasztotta az Egyházi Képviselő Tanács, a főhatósági szintű állandó szakbizottságok és a Főtanács Bizottság nem hivatalbeli tagjait.

A Főtanács alkalmával Kászoni József budapesti unitárius lelkész, püspöki helynök alkalmi istentiszteletet tartott. A Berde Mózsaszerleggel tartott hagyományos pohárköszöntőt ez alkalommal Nagy Gizella marosvásárhelyi tiszteletes asszony, nőszövetségi előjáró mondta.

170 éve született Thék Endre

Orosháza, 1842. november 1. – Balatonfüred, 1919. június 8.

A Bizottság a keblitanács elé terjesztette. Az építész több vállalkozóval is tárgyalt, főleg az úrasztala elkészítésével kapcsolatban. Végül az ÉEB Pecz Samuval egyeztetve a munkát Thék Endrére bízta, aki bemutatta a munkálatok részletes tervét és költségvetését.

A szószék, templompadok, orgonakórus látható része és oszlopra emelése, a feljáró nyitott lépcsője, úrasztala összesen 6500,05 Ft-ba került. A vállalkozó 3%-os engedményt adott a padok, szószék költségeiből. A templombelső munkálatait 1890. július 1-re vállalta, és erre az időpontra el is készült.

A Faipari Tudományos Egyesület 2011-ben megjelent könyvében Thék Endrét a fafeldolgozás nagyjai közé sorolja. Alább rövid életrajza olvasható:

Thék Endre nagyiparos, a nagyüzemi magyar bútorgyártás megeremtője.

Thék Endrét 13 évesen tanoncnak szerződtették Daubner Pál orosházi asztalosmesterhez. 1859-ben szabadult, ekkor kezdhetette meg a céhlegények számára kötelező vándorlást az osztrák birodalom területén. Később mint asztalosmester hosszabb időt töltött külföldön (Bécs, München, Párizs) a műbútorgyártás tanulmányozásával. 1867 után tért vissza Magyarországra.

1872-ben Budapesten, a Józsefvárosban megnyitotta asztalos műhelyét, melyet később gőzgéppel is felszerelt. Megvásárolta az Üllői út és a mai Leonardo utca sarkán álló Tauszig bútorgyárat. Gyára 1885-re Magyarország legnagyobb és legjobban gépesített bútorgyára lett. Historizáló-eklektikus munkái a korszak számos reprezentatív új épületében (Operaház, Parlament, Károlyi István palotája, a Wenckheim palota, a Tőzsde és a Kúria, a Koháry utcai unitárius templom) megjelennek.

Ő maga múltidéző munkái közül legjelentősebbnek a Hausmann Alajos által átépített budai vár berendezését tartotta. Thék Endre készítette el a neo-

román stílusban megalkotott Szent István termet gazdag fali dekorációival, román stílusú bútorkészítéssel. Ezeket a bútorokat 1900-ban a párizsi világkiállításon is bemutatták. Ezekben a nagyszabású feladatokban a gyár kivitelező volt, az építészek által elkészített tervek alapján dolgozott.

A magyar iparművészet számon tartja gróf Andrássy Tivadar budai villájának ebédlőberendezését, melyet a Thék bútorgyár kivitelezett. Az ebédlő belsőépítész-tervezője a festő Rippl-Rónai József volt, aki nemcsak a bútorokat, hanem a kerámia- és üvegábrákat, a kárpitokat és az üveglakokat is megtervezte. Így a lett az Andrássy palota a magyar szecessziós művészet kiemelkedő alkotása.

Thék Endre az 1890-es években kibővítette gyárát, és zongoragyártásra is berendezkedett. Orosházán tanoncotthon alapított, alelnöke volt az Országos Ipartestületnek és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának.

Vagyonából a Hont vármegyei Lontó községben 1896-ban vásárolt palotát magának, majd „... művészi ízléssel restaurálta a régi épületet, meghagyván annak eredeti, érdekes jellegét. Thék kastélyában gazdag könyvtár van. A kastély termeit Zsigmond és Mátyás királyok korabeli kőfaragványok és festmények, továbbá régi velencei műtárgyak, Mária Terézia korabeli kőszobrok díszítik. Thék számos történelmi emlékü kő- és bronztárgyat őriz itt a török világból, valamint régi fegyvereket is, a melyek részben a régi királyi várból kerültek ide...” – írja a Borovszky-féle Hont vármegyei monográfia.

Thék Endréről Orosházán még életében, 1913-ban utcát neveztek el. Budapesten 1928-ban keresztelték át az addigi Óriás utcát (ahol gyára és lakóháza is állt) Thék Endre utcára.

1930-ban az Országos Ipari egyesület és a Kereskedelmi Iparkamara Thék emlékérmét bocsátott ki (Telcs Ede munkája). Ugyanebben az évben Budapest székesfőváros emléktáblával jelölte meg lakóházát (Üllői út 66/c). 1952-ben a táblát eltávolították, a Thék Endre utca pedig Leonardo da Vinci nevét kapta.

Jelenleg a IX. kerületben, a Művészetek Palotája melletti egyik sétány őrzi Thék nevét.

2009-ben Orosházán létrehozták a Thék Endre-díjat.

*Összeállította Postásné
Balázs Ildikó*

*Források: Wikipedia,
Szaniszló József: A Budapesti
Unitárius Egyházak története.*

Thék Endre síremlékét a Miniszterelnökség Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottsága 2012-ben a Nemzeti Sírhely részévé nyilvánította.

